

OLAV

Berit Børresen, s. 3

Mor Teresa - en blyant i Guds hånd

Patrick Ahern, s. 6

Therese av Lisieux - en kirkelærer for vår tid

Ingrid Høivik, s. 9

Reportasje fra en brutal virkelighet

Marianne Bratteli, s. 10

En blomsterpote, "Kaptein Krok" m.m.

Sverre Bagge, s. 14

Om artikkelsamlingen "Fra hedendom til kristendom"

Søster Helene, s. 16

Jesus som følgesvenn

Heinz-Josef Catrein ssc, s. 18

Inntrykk fra en festival

ST. OLAV

Herre,
gi meg noen å
hjelp

Herre, når jeg er sulten,
gi meg noen som trenger mat.
Når jeg er tørst,
send meg noen som trenger vann.
Når jeg fryser,
send meg noen som trenger varme.
Når jeg er såret,
gi meg noen jeg kan trøste.
Når mitt kors blir tungt,
gi meg en annens kors å dele.
Når jeg er fattig,
led meg til noen som er i nød.
Når jeg ikke har tid,
skjenk meg noen som jeg et øyeblikk kan hjelpe.
Når jeg er ydmyket,
gi meg noen jeg kan rose.
Når jeg er nedtrykt,
send meg noen å oppmuntre.
Når jeg trenger andres forståelse,
gi meg noen som trenger min.
Når jeg trenger andres omsorg,
send meg noen å ta vare på.
Vend mine tanker til andre,
når jeg bare tenker på meg selv.

Mor Teresas medarbeidere

(Fra "Bønnebogen")

“En gave fra Gud til kirken og verden”
I et kondolansetelegram til sr. Nirmala, Mor Teresas etterfølger som leder for Kjærlighetens Misjonærer, skriver pave Johannes Paul II at han er “dypt berørt av Mor Teresas død”. Paven skriver videre at han er “dypt takknemlig for denne kvinnen med den urokkelige tro, som Gud skjenket både

kirken og verden for å minne oss om den styrke som rommes i evangelienes kjærlighet, særlig når den gir seg uttrykk i ydmyk tjeneste for de minste av våre brødre og søstre.”

Paven skriver at han er sikker på at “minnet om Mor Teresas usedvanlige åndelige visjon, hennes omsorgsfulle og selvopofrende kjærlighet til Jesus i ethvert menneske, hennes ubetingede respekt for men-

neskelivets verdi og det mot hun la for dagen hver gang hun sto overfor en utfordring, vil inspirere hennes åndelige sønner og døtre til å videreføre hennes misjon idet de lever sitt gudgitte liv, og helhjertet og med glede viser omsorg for de fattigste av de fattige. Jeg ber om styrke og trøst for alle som sørger i håpet om oppstandelsen, og sender Dere alle min apostoliske velsignelse.” avslutter paven.

Berit Børresen: Mor Teresa - en blyant i Guds hånd

3

Krumbøyd og kledd i en hvit sari med tre blå striper, et lite krusifiks på venstre skulder og tynne sandaler på de bare føttene. Slik er det verden vil huske Mor Teresa. “Den mektigste kvinnen i verden”, kalte generalsekretær i FN, Perez de Cuellar, henne. Tilhengere av nærmest enhver tro og nasjonalitet, fra øst til vest, hevder slektskap med henne ved simpelthen å kalle henne “Mor”.

Mange har kalt henne en levende helgen. Når hun ble konfrontert med det, svarte hun at vi alle er kalt til å bli hellige. Det er din og min simple plikt. Om vi vokser i hellighet, avhenger av Gud og oss selv: av Guds nåde og av vår vilje til å bli hellige. All mediefokuseringen var en lidelse, et offer for henne, og hun har bedt Gud om at Han må la en sjel komme til himmelen hver gang det ble tatt et bilde av henne.

“Kontemplative - midt i verden”

Det var den 10. september 1946 på toget til Darjeeling det hele begynte. Da fikk Mor Teresa det hun senere kalte “kallet innen kallet”. Hun skulle forlate sitt trygge kloster og sin lærerinnetilværelse og gå ut i slummen til de fattigste av de fattige og leve som dem. Det var en ordre, hun visste hva hun hadde å gjøre. Søstrene hennes feirer nå hvert år denne dagen og kaller den “Inspirasjonsdagen”. I sitt brev til medarbeiderne i fjor, forteller hun at det var på Marias forbønn at Kjærlighetens misjonærer ble født, og kongregasjonen tilhører Maria.

Fra en nonne som gikk alene ut i slummen, har Kjærlighetens misjonærer spredd seg over hele verden. Ca. 4000 søstre i 106 land samt brødre og fedre følger i Mor Teresa fotspor ved å vie seg til tjeneste for de fattigste av de fattige. Der nøden er størst og forholdene mest desperate, finner vi Kjærlighetens misjonærer. Ett av kravene som stilles for å bli opptatt i kongregasjonen, er at man må ha et muntert sinn og sans for humor. Mor Teresa innprentet stadig novisene å vise et glad ansikt til de fattige. Glede er bønn. Glede er styrke. Glede er kjærlighet. Et glad ansikt er det normale resultat av et hjerte som brenner av kjærlighet. “Vi vasker toaletter og smiler til pasientene,” skrev en søster i et brev, “og atmosfæren på sykehuset er forandret. Legene undrer seg over hva som skjer.”

Mange betrakter Kjærlighetens misjonærer som sosialarbeidere og sammenligner arbeidet deres med vanlig hjelpearbeid. Men Mor Teresa understreket gang på gang: “Vi er ikke sosialarbeidere, men kontemplative midt i verden.” De er i Jesus, med Jesus og motivert av Ham i alle døgnets 24 timer. Som bensin er drivkraften i en bil, er bønnen søstrenes drivkraft. I tillegg til de timene de tilbringer hver dag i kapellet, ber de når de kjører bil, og når de går på gaten. De har et nært forhold til Maria, og alle søstrene har henne med i navnet sitt. Når Mor Teresa undertegner med M. Teresa M.C., står M'en for Maria. I en av sine daglige

bønner ber søstrene: “Marias plettfriske hjerte, kilde til vår glede, velsign dine egne Kjærlighetens Misjonærer. Hjelp oss å gjøre alt så godt vi kan.”

Om Mor Teresa sier at vi kan ikke lære det av bøker, men vi erfarer det i vårt eget liv at hva vi enn ber Maria om, vil hun gjøre det.

Guds verk

Helt fra begynnelsen av var Mor Teresa klar over at arbeidet hennes var Guds verk. Derfor ville hun være totalt avhengig av ham og ønsket verken offentlig eller kirkelig støtte, og ingen har lov til å samle inn penger til hennes arbeid. En velstående inder som kom for å tilby henne en eiendom i Bombay, spurte om hvordan hun finansierte sitt arbeid. Hun svarte med å spørre om hvem som hadde sendt ham til henne. “Jeg følte en sterk innskytelse inni meg,” svarte han. “Mange andre har kommet til meg og sagt det samme. Det er mitt budsjett,” sa Mor Teresa. “Hvis arbeidet er av Gud, vil han sørge for det; hvis ikke, er det like godt at det forsvinner,” har hun ofte sagt, og både hun og søstrene er opptatt av at de ikke må ødelegge Guds verk.

Om hjelpen kommer når de mest trenger den, på de forunderligste måter. En gang de manglet mat til de tusenvis av mennesker de hadde ansvar for i Calcutta, ble alle skolene stengt, og alt brødet skolebarna skulle hatt, ble gitt til Moderhuset. Hvorfor skolene stengte den dagen, fikk Mor Teresa aldri noen forklaring på. Under krigen i Libanon mens bombene falt bare noen kilometer fra søstrenes hus, fikk hun høre om en gruppe tilbakestående barn som led desperat nød på andre siden av ildlinjen. Hun ble forklart at det var umulig å komme over og hente dem. Neste dag ble det plutselig våpenhvile, og barna ble bragt i sikkerhet. “Søstrene ba om dette,” sa Mor Teresa.

Berit Børresen har arbeidet som pedagog i flere sammenhenger, fra grunnskole til lærerskole; nå er hun pensjonist og engasjert medlem av Mor Teresas medarbeidere, hvor hun særlig støtter opp det arbeid Mor Teresas søstre driver i Romania.

“Noe vakkert for Gud”

Da Malcolm Muggeridge, skeptisk, men søkende vestlig journalist, for nesten 30 år siden møtte Mor Teresa, dengang en ukjent asketisk nonne som pleiet fattige og døende i Calcutta, “ble det et møte som kom til å forandre livet for dem begge. Hun viste ham Gud og veien til Roma; han viste henne frem for verden og skapte legenden om den levende helgen,” skriver *Catholic Herald*. Som i anledning Mor Teresas død har trykket opp igjen Muggeridges beretning i *Catholic Herald* i mai 1969 om det nå legendariske møtet.

“Noe vakkert for Gud. Det er et av Mor Teresas favorittuttrykk,” skriver Muggeridge. “Hun brukte det da hun, etter megen overtalelse, gikk med på å la seg intervju av BBCs TV-folk så de kunne lage et program om henne og hennes arbeid. ‘Ja, ja, vi får bruke denne anledningen,’ sa hun, ‘til å lage noe vakkert for Gud.’ Og det merkelige er at slik ble det. Jeg tror at selv kamerarene - for ikke å snakke om oss fem invol-

vert i det hele: regissør, kameramann med assistent, lydansvarlig og jeg selv - ble som fortryllet av henne. (-) Søstrene, de fleste indiske middelklassekvinner, lever et asketisk og hardt liv, men aldri har jeg opplevd så henrivende, glade kvinner eller en slik atmosfære av glede. Mor Teresa forklarte at hun legger særlig vekt på glede; de fattige fortjener ikke bare vår omsorg og hengivenhet, men også den glede som hører kjærligheten til.”

4

Mor Teresa 1910-1997

Gjøre små ting med stor kjærlighet

Det er ikke de store tingene som teller for Mor Teresa. “Det kommer ikke an på hvor mye vi gjør, men hvor stor kjærlighet vi legger i det vi gjør,” sa hun ofte. “Små ting med stor kjærlighet.” Og kjærlighet innebærer alltid offer. Da en journalist en gang spurte om hun ikke ville ønske å få egne barn, svarte hun: “Naturligvis, det var det største offeret.”

Mor Teresas og søstrenes livsstil er fjern fra det som er vanlig i den moderne verden. Mens vi omgir oss med teknologi, foretrekker de manuelt arbeid. Klærne i alle hennes hus blir vasket med kjærlighet, dvs. med hånd. I stedet for det moderne livets bråk, foretrekker de stillheten. “Trærne, blomstene og gresset vokser i stillhet. Stjernene, solen og månen beveger seg i stillhet. Stillheten lærer oss en ny måte å

betrakte ting på.” I vårt overflodssamfunn ser hun fjellene av søppel som er i ferd med å kvele våre byer, som en hån mot dem som mangler alt.

“Calcutta finnes overalt”

Men hun har også opplevd fattigdommen i de rike land, den åndelige fattigdommen, som hun mener er verre enn den materielle fattigdommen i India. Mange av de fattige i Vesten mangler ingenting materielt, men de lider likevel av enslags sult etter noe som de ikke vet hva er. Mange føler at ingen trenger dem, at ingen elsker dem, de har et desperat behov for en menneskelig stemme, for varmen i en menneskehånd. Mennesker i dag har ikke tid til å se på hverandre, til å snakke med hverandre og til å glede seg over hverandre. Verden er i ferd med å gå til grunne av mangel på godhet, og mennesker er

utsultet på kjærlighet fordi alle har det så travelt. Mange har kommet til Mor Teresa og spurt om de skal si opp jobben sin og reise til Calcutta for å hjelpe de fattige. Svaret hennes var alltid at Calcutta finnes overalt. Finn de fattige i ditt eget land; dem som ingen har tid til, som ingen bryr seg om. De er nærmere enn du tror, kanskje i ditt eget nabolag og i din egen familie.

Mor Teresa opplevde også motbør. Det er skrevet et par bøker om henne, som er gjengitt i en lang rekke avisartikler. Men kritikken tok hun med knusende ro. Hun visste hvilken oppgave hun hadde fått, og hvem som hadde gitt henne den. Den som er ydmyk, tar ikke skade, hverken av ros eller kritikk.

I det siste året da hun opplevde mye sykdom og lidelse, skrev hun i julebrevet til medarbeiderne: “Dette året har vært en gave til meg fra Gud. Og jeg er glad over at jeg også har hatt noe å gi til Jesus. Vi må ta imot hva han gir oss - med et stort smil. Så mange har bedt for meg: små barn og oldemødre, enkle arbeidsfolk og statsoverhoder, mennesker av enhver tro og nasjonalitet. La oss alltid be med stor tillit til Gud. Jeg vet ikke hvorfor alt dette har hendt dette året, men jeg er sikker på én ting: At Jesus aldri gjør feil.

Hun ble ofte spurt: “Hva vil skje med Kjærlighetens misjonærer etter din død?” Hun svarte at hvis arbeidet er av Gud, er det ikke noe problem. Og finner Han en etterfølger som er mer ydmyk, mer lydlig, mer ubetydelig og med en dypere tro, vil Han gjøre store ting gjennom henne.

På døren til kapellet i Kjærlighetens misjonærers hus verden over henger en liste: “Vår kommunitet i himmelen,” står det øverst, og listen blir stadig lengre. Nå er også Mor Teresas navn føyd til, hun er blitt med i den voksende kommuniteten som stadig bærer søstrene videre gjennom sin bønn.

Om vi bare beundrer Mor Teresa som

Mor Teresa er "kjærlighet i handling, og det er det kristendommen handler om," skriver Muggeridge. "Kanskje vil genforskere, familieplanleggere, abortforkjempere og andre entusiaster i fremtiden lykkes i å konstruere et slags 'fyrhus' hvor Mor Teresa ikke trengs, skjønt det aner meg at selv da vil det være noen som faller utenfor, noen med sår som trenger stell, behov som må stilles og sjeler som trenger frelse. Der kommer hun til å være."

Den Hellige Teresa av Calcutta?

Vil Mor Teresa raskt bli helgenkåret slik "vox populi" synes å anbefale? Jo, det vil nok skje, sier kardinal Ratzinger, leder for Vatikanets Troskongregasjon, ifølge det franske Pèlerin Magazine. Men prosedyren vil følge de vanlige spor. Vatikanet kommer ikke til å hoppe over noen etapper. Paven har "stor respekt" for reglementene, sier kardinalen.

Dessuten er en saligkårsprosess "nødvendig også av rettferdighetshensyn" overfor alle de andre kandidatene for helgenkåring, presiserer kardinal Ratzinger. Men tilføyer: "I Mor Teresas tilfelle blir det neppe noen lang prosess, hennes liv var så lysende."

et stort og godt menneske, går vi glipp av det vesentlige. Hun betraktet seg selv som en blyant i Guds hånd. Om vi graver dypere ned i kilden for hennes åndelige liv, vil vi se forbi budbringeren og oppdage selve budskapet. "Min hemmelighet er enkel, jeg ber," sa hun ofte. Så enkelt er det altså.

Nå er hun borte. Men søstrene, brødrene og fedrene forkynner fortsatt Guds kjærlighet ved å gi seg helhjertet til de fattige. Nå sørger de dypt, for de har mistet sin elskede Mor. La oss huske dem, og særlig sr. Nirmala, Mor Teresas arvtager som ordensleder, i våre bønner.

Mor Teresa har vist oss en vei; nå avhenger det av den enkelte av oss om vi vil gå den.

Takkebønn for latteren

Å, du min herlige Herre som har gitt meg så mye glede i mitt liv, jeg får lyst til å smile når jeg ser dine utallige velsignelser.

Mine øyne smiler, når jeg ser stuttende barn få mat. Min gamle munn smiler, når jeg ser folk bli klar over at du søker dem.

Ofte, Herre, åpner jeg munnen og fyller den med latter, når jeg - sammen med søstrene - ser hva du virkelig er. Og hver dag ler vi med den gleden du gir oss under vår lovsang til deg.

Takk, Herre, for denne fantastiske, glade latteren. Amen.

Mor Teresa

Om kritikken mot Mor Teresa

Mor Teresa var en av det tyvende århundres store karismatiske skikkelser; hennes magnetiske personlighet og gripende vitnesbyrd har gitt gjenlyd på TV-skjermer og i parlaments- og kongresskorridorer. "På klok og behendig vis flyttet hun fjell når det gjaldt å sikre mat og medisiner for sine hospicer og institusjoner og skaffe søstrene adgang til krigssoner, politisk følsomme områder og jevnt over ugjestmilde strøk," skriver Julian Filochowski, leder for *Catholic Fund for Overseas Development*, i *Catholic Herald*. "Hun var overbevist om at hjertet til selv de hårdeste politiske ledere lot seg smelte. Og hun fjernet effektivt evt. motstand mot sine prosjekter for trengende og nødstedte på en måte jeg vil beskrive som en kombinasjon av nennsom overtalelse og evangelisk hårdnakkethet."

Filochowski kommer også inn på den kritikk Mor Teresa ble utsatt for de siste årene. Hennes tilnærming til tingene ble av enkelte kommentatorer kalt "nedlatende", "ovenfra-ned" eller "simplistisk". Det ble sagt at hun bare "satte plaster på verdens sår", og hun ble refset for ikke å gå løs på selve røttene til fattigdommen, og for ikke å ta "politisk" standpunkt mot inngrodd urettferdighet. "Men Mor Teresa så aldri den form for offentlig fordømmelse som del av sitt kall," understreker Filochowski. Og minner om at hun "understøttet varmt Dom Helder Camaras vitnesbyrd for rettferd og fred og stod skulder ved skulder med ham ved mang en internasjonal samling og kongress."

Hun var ikke imot aksjoner for rettferdighet og utvikling eller motstander av å utfordre de dypere årsakene til fattigdom og nød. Det var bare aldri hennes hensikt at hennes eget arbeid og apostolat skulle fokusere på den siden ved evangeliseringen. "Det profetiske vitnesbyrd Kjærlighetens Misjonærer skulle avlegge, var å være hos og med de fattige og syke, uansett hvor vanskelige omstendighetene måtte bli for dem selv der hvor kallet hadde ført dem hen," skriver Filochowski. Mor Teresa mente aldri at hennes og søstrenes arbeid og kall var selve svaret på lidelsen og de opprørende kår for mange i den tredje verden; eller at hennes innsats på noen som helst måte representerte kirkens totale svar på underutviklingen i verden. "Hun og hennes søstre arbeider, ut fra en spesiell og kostelig nådegave, i én del av Herrens vingård - og minner oss stadig om svaret på det spørsmålet som fikk Jesus til å fortelle lignelsen om den barmhjertige samaritan: Herre, hvem er min neste?"

Kritikken bør ikke rettes mot Mor Teresa, men mot "de rike og mektige som bare rister av seg pavens stadige bønnfallelser om å endre forholdet mellom nord og sør, og fremfor alt om å omforme nettopp de strukturer som skaper fattigdom og maktesløshet," skriver Filochowski. "Det er ofte nettopp slike folk som påberoper seg Mor Teresa som et alibi for passivitet og bevaring av status quo. Derved fordreier de hennes misjon og manipulerer bildet av henne. Hun godtok aldri rollen som skjold og vern for de rike og deres forpliktelser overfor rettferdigheten," understreker Filochowski. Og minner om noe Mor Teresa skrev ikke lenge hun døde: "Dere får forandre verden; imens skal jeg pleie den."

Katolsk kirkeinnvielse i Mosjøen

Den katolske kirke i Nord-Norge har kjøpt pinsevennernes gamle lokaler i Mosjøen, og søndag 5. oktober ble lokalet innviet til katolsk kirke og fikk navnet "Den Hellige Ånds kirke". Det er foreløpig ikke gjort noen særlig ombygging av det gamle "Betel", da man ønsket å ta bygningen i bruk så raskt som mulig; omfattende ombygging får skje senere.

"Man kan selvfølgelig spørre om det er nødvendig å innvie et hus som har vært brukt til bønn i årtier," skriver sogneprest Torbjørn Olsen i St. Eysteins menighet i Bodø sogn (som rekker helt syd til Mosjøen) i en pressemelding. "Hensikten er da heller ikke å underkjenne pinsevennernes åndelige innsats. Først og fremst sikter en katolsk kirkeinnvielse inn på å innvie brukerne til en 'åndelig kirke'." Normalt oppkalles en katolsk kirke etter en helgen, men betegnelser på den treenige Gud kan også brukes.

Siden de tidligere brukerne, pinsevennene, "i all sin virksomhet minner oss om Helligåndens store betydning, var det naturlig å kalle den nye kirke for Den Hellige Ånds kirke."

Det finnes omtrent 50 katolikker i Vefsn kommune, men også i nabokommunene er det katolikker, særlig i Brønnøy og Alstahaug. Utlendinger, spesielt filippinske kvinner og deres barn, utgjør en vesentlig del av katolikkene, men også flere norske familier er representert.

6 Biskop Patrick Ahern: Therese - kirkelærer for vår tid

"Tre betingelser må oppfylles før noen kan erklæres for *doctor ecclesiae*, kirkelærer: 1) hellighet av en art som er enestående, selv blant helgener; 2) læremessig dybde; 3) et større omfang skrevne tekster som kirken kan anbefale sine medlemmer som et feilfritt og pålitelig uttrykk for dens lære. Den hellige Therese av Lisieux oppfyller uten tvil alle disse tre betingelsene," sa hjelpebiskop **Patrick Ahern** av New York under et symposium i sommer. I sitt foredrag, som St.Olav har forkortet noe, trekker biskop Ahern bl.a. tråder fra Thereses tekster til Det 2. Vatikankonsils teologi. Og han understreker: **Thereses ord "eldes ikke og taper ikke sin friskhet, de vinner snarere i dybde for hver gang man leser dem".**

Alene omfanget av henne skrifter er til å undre seg over, skriver biskop Ahern. "De færreste vet at hun har gitt oss mer prosa enn Johannes av Korset og tre ganger så mye diktning. Det overrasker, for mens Johannes av Korset var universitetsprofessor og døde 49 år gammel, hadde Therese ingen utdanning ut over grunnskolen og døde bare 24 år gammel."

Hva så med kvaliteten? Therese er ingen stilist i klasse med kirkehistoriens store, som en Augustin for eksempel, lærd retoriker og stilist av rang. "Therese brød seg ikke om stil, tenkte ikke på slikt når hun skrev. Hun skrev på kommando, på oppdrag av sine overordnede," noterer Ahern. "Lydighetsnotater" stod det skriblet på forsiden av kladdebøkene med hennes selvbiografiske notater. Hun brukte småstunder innimellom klosterrutinene til å skrive, og mistet ikke tråden til tross for stadige avbrytelser. Hun skrev uten "plan" og uten å rette noe etterpå. "Jeg skriver det som kommer ut av min penn," svarte hun med blink i øyet da hun en gang ble spurt om hvorfor det fløt så lett for henne.

"Hun var velsignet med en livlig fantasi og hadde en ganske usedvanlig

hukommelse, en uvurderlig hjelp når hun trengte en anekdote eller en illustrasjon til sine tanker," skriver Ahern. "Hennes ukunstlede prosa er åpenhjerlig og klar, ordene sier akkurat det hun vil de skal si. De er dypt meningsfulle, men man trenger aldri lete etter meningen som man rett som det er må hos viktige forfattere. Med all respekt for Teresa av Avila og Johannes av Korset - og disse to kirkelærere, som betød svært meget for 'den lille Therese', fortjener all mulig respekt - men de er ikke alltid så lette å lese. Det er Therese. Det som 'kom ut av hennes penn', går like lett rett inn i leserens sinn."

Lenge før Therese ble helgenkåret - og det skjedde allerede i 1925, bare 28 år etter hennes død - søkte folk hennes forbønn og valfartet til hennes grav i Lisieux; tegnene på at de ble bønnhørt - og fortsatt blir det - er mange. "Etter hvert er man imidlertid blitt mer opptatt av andre sider ved henne enn den 'som svarer på bønner', hun er nemlig også en av de store mystikere i kirkens historie. Hun hadde dyp kjennskap til Gud nettopp fordi hun elsket ham så dypt," skriver Ahern. Selv sa hun: "Hvordan kan jeg frykte en Gud som ikke er annet enn kjærlighet og nåde?" Det var hen-

nes definisjon av Gud: 'kun kjærlighet og nåde'. Alt annet i hennes 'lille vei', som hun kalte den, og i hennes spiritualitet følger av "denne dype intuisjon," skriver Ahern.

Therese og Det 2. Vatikankonsil

Thereses innsikt er mer vidtrekkende enn man aner ved første blick. Og det er interessant å se hvordan den forholder seg til de sentrale temaer i den store revisjon av kirkens tanke som kom til uttrykk i Det 2. Vatikankonsil. I dag peker forskerne på likheten mellom mye av konsilets lære og Thereses tanker. "Via en prosess like subtil som osmose, ble hennes tanker 'filtrert' ned til mange av konsilfedrene," sier Ahern.

Therese ville ikke hatt problemer med den økumeniske bevegelse og med konsilets "nyfunne vennlighet overfor andre religioner," noterer Ahern, som ser berøringspunkter mellom henne og Martin Luther: "Man kan lett forestille seg Martin Luther, som så sterkt understreket troen nettopp som 'tro', gi sin tilslutning til Thereses rop om at 'tillit, ene og alene tillit, fører til Guds kjærlighet'. Nettopp den oppfordringen, som var en stadig gjenganger hos Therese, burde gi positiv gjenklang hos våre protestantiske brødre og søstre."

Hun ville ikke hatt vanskelig for å føre en livfull dialog med ikke-kristne troende, mener Ahern, og heller ikke for å "sitte til bords med ateister": Da hun, i de siste ett og et halvt år av sitt liv, opplevde troens mørke natt, var det nettopp "deres mat" hun spiste, for å bruke hennes egne ord. Ingen kritikk av dem fra hennes side: "Hennes skarpe intellekt fattet styrken i deres tankegang så godt at hun ga opp å prøve å motsi deres argumenter," noterer Ahern. I stedet ba hun for dem av hele sitt hjerte, og det fryktelige sjelens mørke hun selv opplevde, ofret hun til Gud som en gave på deres vegne. "Som kir-

Kvinnesynt på skapelsen

Skapelsesberetningen i Bibelen begynner med skapelsen av verdensaltet, deretter skapes vann, planter, fisker og dyr. Utviklingen går fra det laverestående til det høyrestående. Sist i denne rekkefølgen kommer mennesket, først mannen og aller sist kvinnen. Hvorfor er det ingen som har lagt merke til det? undret Gunnel Vallquist på et møte i Katolska Kvinneforeningen i Stockholm for en tid siden, ifølge Katolskt Magasin.

Fra UNKF til NUK

Fra og med 8. desember i år heter det ikke UNKF, Unge Norske katolikkers Forbund, men NUK, Norges Unge Katolikker. Det har forbundets landsmøte nylig bestemt og biskopene godkjent. "Et mer dekkende navn," forklarer Renée Sandbråten på forbundets kontor, "mange unge katolikker her i landet er utlendinger og ikke 'norske' i juridisk forstand - og vi er faktisk blitt spurt om forbundet er for innvandrerungdom også! Det fikk oss til å tenke, dessuten er det

nye navnet i tråd med de øvrige katolske ungdomsforbund i Norden."

Tre æresmedlemmer ble utnevnt på landsmøtet: Veslemøy Guldager, første kvinnelige leder, Petter Bruce, nylig avgått etter en årrekke som organisasjonssekretær, og p. Heinz-Josef Catrein ssc, inntil nylig ungdomsprest i Midt-Norge. Blant sakene på forbundets dagsorden: koordinering av ledertrainingsprogrammer med det øvrige Norden og, ikke minst, årstemaet "Tro og tvil".

kelærer vil hun stå i første rekke i den økumeniske bevegelse."

Thereses eskatologi var ny og radikal. Hun avviste tanken på himmelen som et sted for evig hvile. Hvordan skal jeg kunne hvile, spør hun, så lenge det ennå er sjeler å frelse; hvis himmelen er bare hvile, vil jeg ikke dit: "Jeg vil bruke min himmel til å gjøre godt på jorden." I sitt siste brev til Maurice Bellière, venn og åndelig veileder, skriver hun: "Jeg tror at de i himmelen har stor medlidenhet med vår elendighet. De husker da de selv var svake og dødelige som vi, og deres broderlige ømhet blir sterkere enn den noensinne var på jorden. Det er derfor de aldri slutter å verne om oss og be for oss. Jeg kommer til å elske deg mer når jeg engang er i himmelen enn jeg noensinne vil kunne gjøre på jorden."

Også konsilets understrekning av den sentrale plass Guds ord i Bibelen bør ha for hver enkelt av Guds folk, er helt i tråd med Thereses oppfatning, skriver Ahorn. På hennes tid var det å lese Bibelen ingen selvfølge blant folk, men Therese selv var en særdeles ivrig bibelleser - både Det gamle og Det nye testamente - og hun gjemte det hun hadde lest i sin fabelaktige hukommelse. Ofte fant hun næring i Salomos ord-språk: "La den som er meget liten, komme til meg." Og hos Esaias leste hun: "Som en mor kjærtegner sitt barn, slik vil jeg trøste deg; jeg vil bære deg ved mitt bryst og vugge deg på mitt kne." Hun frydet seg over disse tekstene, og de ble selve grunnmuren under hennes lære om "den lille vei". Hun elsket Paulus, særlig det 2. korintierbrev. Der fant hun sitt endelige kall: "å være kjærlighet midt i Kirkens hjerte". Og i Romerbrevet fant hun bekræftelse på sitt eget syn på forholdet mellom tro og gjerninger.

Thereses lære om Maria faller sammen med konsilets, påpeker biskop Ahorn. "Hun gjorde opprør mot sin tids

overdrivelser av Marias egenskaper og privilegier, overdrivelser som nærmest fratok henne hennes menneskelighet." Hun så Maria som selve kvintessensen av "den lille sjel". Det var ikke Maria som var stor, men den uendelige nåde

Den femtenårige Therese Martin - med håret satt opp i en knute for å virke eldre, og derved få sin vilje gjennom: omgående å få tre inn i Karmelklosteret i Lisieux!

som den ubesmittede unnfangelse innebar - en storhet som ikke hevet henne over kirken, men snarere "kastet henne midt ut i dens dyp", noterer Ahorn. Maria er "mer mor enn dronning," sa Therese. Det samme sa Det 2. Vatikan-konsil. Konsilfedrene ville ikke gi sitt ja til et eget dokument om Maria, men plasserte henne bevisst innen den dog-

matiske konstitusjon om kirken, *Lumen gentium*, fordi det er der hun hører hjemme. Også konsilet understreker Maria som kirkens mor og som rollemodell. Men hva slags mor ville det være, spurte Therese trekvart århundre tidligere, om ikke barna hennes lignet henne og kunne ha henne som forbilde?

Et siste konsiltema: det allmenne kall til hellighet. "Og hva kan være viktigere enn det?" spør Ahorn: Hellighet er "kirkens viktigste produkt". Therese drømte om den dagen da alle i hele verden skulle være hellige, så hvert hjerte kunne gi tilbake til Gud den kjærlighet han lengter etter. Hun tok kallet til hellighet alvorlig, hun visste at det gjaldt for alle, for hele "hæren av små sjeler". "Mystikkens demokrat" kaller Ahorn henne: Hver av oss er kalt til å få del i Guds nære vennskap, til å motta den kjærlighet han øser ut over oss som en foss, og til å gi tilbake til ham den kjærlighet han nærmest tigger oss om. "Kjærlighet kan bare betales tilbake med kjærlighet," sa Therese ofte, et sitat fra Johannes av Korset.

"Vi trenger å høre kirkens allmenne oppfordring om hellighet," sier Ahorn, "ikke fra en institusjon, men fra et menneske, fra en som levde Guds kjærlighet på en måte som er uhørt i vår moderne verden, fra en helgen som alle tiltrekkes av, som er direkte sjarmerende, en populær helgen med et glad smil, skinnende blå øyne og kvikk replikk, en som elsket å more folk - en helgen som det er så lett å være glad i, men som samtidig var dødsens alvorlig når det gjaldt Guds oppdrag til henne om å lede hæren av små sjeler."

Behov for en ny kirkelærer

Den forrige som ble opphøyet i kirkelærernes rekker, var den hellige Alphons av Liguori (1711), født på 1600-tallet. "Men jorden har gått adskillige runder siden den tid," noterer Ahorn, "og vi trenger en ny lærer":

Ny katolsk salmebok i slutten av 1998? "Høringsuttalelsene til salmeboken er vurdert, og det ble tatt ut rundt 100 salmer," heter det i møtereferat fra Arbeidsutvalget for Pastoralrådet i Oslo katolske bispedømme. Unge norske Katolikkers Forbund, er bedt om å "velge ut en del ungdomssalmer. Det er ikke foretatt vesentlige språklige forandringer utover vanlige rettelser. Det arbeides med en omkvedsdal som ikke skal ut til høring." Det tas sikte på ferdig salmebok i slutten av 1998.

Etterlyser "alternative uttrykk"
 "Journalistene må ta pulsen på livet. Det innebærer også at man må kjempe for rom til å si nei til saker og bilder som trækker for nær innpå mennesker," sier Knut Sigurd Aasebø, rektor ved Mediehøgskolen i Kristiansand, en privat, kristen høgskole, i intervju med Vårt Land.

Og Aasebø kommer med et eksempel, lånt fra en erfaren redaktør: "En fotograf ble sendt ut for å ta bilder av en ulykke. Det vis-

te seg at dette var en ulykke der et lite barn omkom. Men fotografen kom tilbake uten bilder. Han hadde sett et motiv med to tomme barnesko, men han tok ikke det bildet. Selv om det fotografisk og journalistisk hadde fortalt en sterk historie, valgte han å la kamera hvile. For ham var det å trække for langt inn i en ulykke. Har pressen rom for slike tanker? Har pressen alternative uttrykk som medarbeiderne kan bruke når de når en grense?" spør Knut Sigurd Aasebø.

8

- en som levde i en verden lik vår, en vitenskapens og teknologiens verden hvor en enorm prosent av beboerne ikke tror på Gud;

- en som taler til oss her og nå i dette skremmende århundret;

- en som de siste ett og et halvt år av sitt liv var hjem søkt av tvil om sjelens uødelighet;

- en som i de siste dager av sitt liv følte en sterk fristelse til selvmord, og som bekjente at det forbauset henne at ikke flere mennesker tok sitt eget liv, særlig folk uten gudstro,

- en som kjempet med nevrosener, og som var vitne til at hennes egen far, som hun nærmest tilba, mot slutten av sitt liv tilbragte fire år i en psykiatrisk anstalt - galehus het det gjerne dengang, - men som gjennom alle prøvelser beholdt sitt strålende smil og fikk andre til å le;

- en som vi kan gjenkjenne oss selv i, vår menneskelige svakhet og den storm av engstelser mange av oss strir med.

Sist men ikke minst: "Vi trenger en lærer i kirken, en kvinne som under alle forhold - de beste som de verste - til siste åndedrag urokkelig holdt fast ved at 'jeg har aldri vært interessert i annet enn sannheten!', og som aldri nølte med å forkynde den."

"Det er ikke for å ære Therese at vi søker henne som 'lærer'. Hun trenger ingen æresbevisninger. Vi søker til henne fordi vi trenger henne som lærer. Ved å erklære henne som kirkelærer, oppfordrer kirken oss til å sette oss ved denne høyst overraskende, unge kvinnes føtter og lese evangeliet på nytt og la oss fylle på nytt av dets lys," skriver biskop Ahern avslutningsvis. Og takker pave Johannes Paul II for "den tjeneste han gjør hele kirken" ved å utnevne Therese til kirkelærer.

(Sammenfatning etter CNS Documentary Service's originaltekst)

"Klassiker" om gregoriansk - nå også på norsk!

For alle som er interessert i gregoriansk sang, finnes det nå en "klassiker" i norsk oversettelse. *Dom Eugène Cardine's "Première année de chant grégorien"* - det første året med gregoriansk sang - er en samling forelesninger som ble holdt ved Det pavelige musikk-institutt i Roma på 1960-tallet.

"Første året" innebærer at dette er den kunnskap studentene skulle innhente i løpet av det første året med studier i gregoriansk sang. Boken fungerer også som en håndbok for forståelsen av klosteret Solesmes utgivelser. Boken kom på italiensk i 1970 og på fransk i 1975, og har hittil ikke vært tilgjengelig for dem som ikke behersker disse språkene.

Boken er tenkt som et nybegynnerkurs og er også en god og lett tilgjengelig introduksjon i notasjon, psalmodiering og modalitet. De siste kapitlene, som handler om rytme, aksentuering og det latinske språket, er nok ikke like lette å tilegne seg. Vanskeligheten ligger i betraktningmåten, som er nokså fremmed for vår ofte mer strengt logiske måte å fremstille saker og ting på.

Fordelen ligger i at Cardine ikke foretar noen rent musikalske analyser. Alt tar utgangspunkt i forholdet mellom teksten og musikken. Det latinske språket er selve forutsetningen for den gregorianske sangens rytme. Uten teksten er en analyse av gregorianske melodier overhodet ikke mulig.

Dette er en bok som bør finnes i bokhyllen hos alle som er interessert i gregoriansk. Den bør leses meget nøyaktig, og man bør ikke unnlate å studere de eksempler det henvises til. Vil man senere gå videre, bør man ifølge Cardines anvisninger fortsette med *Semiologie gregorienne* (eng.utgave *Gregorian semiology*) av samme forfatter. (Ed. Solesmes)

Boken, som er oversatt av Dordi Glærum Skuggevik, anbefales på det varmeste. *Peter Wallin*

Dom Eugène Cardine
Det første året med gregoriansk sang
 Senter for middelalderstudier,
 Skrift nr. 2
 Tapir 1996

Rødt kort for Brasils regjering
I forbindelse med den offisielle feiringen av Brasils nasjonaldag i september hadde landets katolske biskoper oppfordret til markeringer mot sosial marginalisering. Hovedprotesten fant sted ved nasjonalhelligdommen i Aparecida del Norte i staten Sao Paulo hvor 150.000 mennesker hadde samlet

seg sammen med syv biskoper. I sin tale beskyldte Angélico Sándalo Bernadino, en av Sao Paulos' hjelpebiskoper, regjeringen for løgn og triksing med statistisk materiale for å skjule fattigdommens omfang. Protestaksjonenes klimaks, planlagt med appell til en fotballgal nasjon, ble massemønstringer med blåsing i fløyter og vifting med røde

kort som tegn på avvisning av regjeringens økonomiske politikk

President Fernando Henrique Cardoso er irritert over dette og andre utspill fra biskopene. Brasil økonomiske problemer lar seg ikke løse over natten, sier han, og advarer mot å "bruke" nasjonaldagen samt skape splid.

THE TABLET

Ingrid Høivik: Reportasje fra en brutal virkelighet

9

Gabriel Garcia Marquez' romaner har fått merkelappen "magisk realisme", men romanen *Kidnappet*, som kom på norsk i fjor, er annerledes, skriver vår anmelder. Boken bygger på faktiske hendelser knyttet til narkotika-baronen *Pablo Escobar* og bl.a. en katolsk prest, *pater Herrerros*.

Dette er en reportasje fra en brutal virkelighet. Stedet er Colombia, året er 1990. Ti journalister ble kidnappet og holdt innesperret på forskjellige steder under til dels svært kummerlige forhold, voktet på natt og dag, uten bevegelsesfrihet, enkelte ble lenket til sengen, andre hadde ikke engang en seng de kunne lenkes til. Forholdet varte i innpå et halvt år. Vaktene skiftet, noen mer brutale enn andre. Journalistene var blitt tatt til fange på forskjellige steder og til noe forskjellige tider, men de var alle brikker i det samme spill.

Narkotikakartellet i Medellin sto bak kidnappingen. Foranledningen var trusselen fra myndighetenes side om utlevering til USA av dem som også hadde brutt amerikansk lov. USA er det viktigste og største markedet for landets ulovlige narkotikaomsetning. Å bli utlevert var det verste lovovertrederne kunne tenke seg. "Heller en grav i Colombia enn en fengselscelle i Amerika," het det.

Gislene skulle være forbryternes garanti mot utlevering. De forega å være en slags geriljaorganisasjon.

Det var en svært kinkig situasjon for myndighetene. Gislens familier satte alt inn på at lovens håndhevere ikke skulle foreta seg noe som kunne sette gislens liv i fare. Det ble en balansegang. I to tilfeller førte det til at to av gislene likevel ble henrettet. Alle gislene var omhyggelig utplukket av gisseltakerne ut fra den bytte-

verdi de hadde: De var alle i slekt med eller tilhørte det øverste sjikt i samfunnet.

Forhandlinger ble ført på høyeste plan. Politikere og samfunnstopper var involvert. Den som til slutt greide å hugge over knuten, var en katolsk prest, pater Herrerros. Halvveis en klovn, halvveis en helgen karakteriseres han som i boken.

Lederen i narkotikakartellet var Pablo Escobar. Forhandlingene mellom partene hadde lenge stått i stampe da pater Herrerros ble trukket inn i spillet. Et møte mellom Escobar og presten ble arrangert. Møtet mellom dem er beskrevet i boken. Det er paterens versjon som gjengis.

I hagen til Escobars residens ble pateren først møtt av tjue menn med våpnene godt synlige. Så kom Pablo Escobar, ulastelig antrukket i hvitt og med langt sort skjegg. Smilende hilste han på pateren. Utsendingens frykt forsvant.

"Pablo", sa han. "Jeg er kommet for at vi skal få denne smørja ut av verden". Avvæpnende i sin åpenhet, sin medmenneskelighet, sin nesten helgenaktige tillit til Escobars gode vilje, greide han i løpet av et kort møte med forbryterkongen å oppnå hva alle de forskjellige samfunnstoppene ikke hadde fått til gjennom månedslange forhandlinger. Mot en garanti om ikke-utlevering for de såkalt utleverbare, overga Escobar seg. Seks timer etter møtet ble gislene satt fri.

Det hører med til historien at pateren var en meget upraktisk, ja, klosset person på det jordiske plan. Han brukte kontaktlinser for sitt sviktende syn, men greide ikke selv å få satt dem på plass. Det måtte hushjelpen hans gjøre for ham. Ved avskjeden fra møtet med Escobar mistet han den ene linsen. Etter forgjeves å ha forsøkt å få den på plass igjen, måtte han forberede seg på å reise hjem uten. Men da viste Escobar hva han dudde til. Han satte folkene sine i sving, hushjelpen ble hentet - situasjonen var reddet.

Boken er ikke letlest. Det vrimler av navn på politikere og andre samfunnstopper. Det kan være forvirrende for den som ikke har særlig kjennskap til colombiansk politikk. Linjen i forhandlingene er heller ikke særlig lett å følge. Boken gir et innblikk i et samfunn med store motsetninger og spenninger, en blir konfrontert med en virkelighet svært forskjellig fra ens egen. En må skjerpe seg hele tiden.

Garcia Marquez er kjent som forfatter av romaner med varemerket "magisk realisme". Denne boken er annerledes, uten noen form for forskjønnende magi. Pater Herrero med sin enkle, åpne medmenneskelighet er motpolen i en ellers svært dyster reportasje om overgrep og vold i et urettferdig samfunn.

Forfatteren fikk nobelprisen i litteratur i 1982. Han er født i 1928. Det kan vel ventes flere bøker fra hans hånd i årene som kommer. Det skal bli spennende å se om han fortsetter linjen fra denne siste.

Gabriel Garcia Marquez:
Kidnappet
Gyldendal 1996

“Ingen innblanding fra utlandet!”

Det har vakt oppsikt at en så høy embedsmann som utenriksminister Qian Qichen holdt talen ved feiringen i Beijing nylig i anledning 40-årsmarkeringen for opprettelsen av den statskontrollerte katolske kirke i Kina, “Den katolske patriotiske forsamling”. Det han sa, var imidlertid hverken oppsiktsvekkende eller oppmuntrende, skriver tidsskriftet “Christ in der Gegenwart”:

Han kom med de velkjente formaninger om å vokte seg for “utenlandsk innblanding” og holde religionsutøvelsen “innen rammen for det bestående lovverk”. Med andre ord: Ingen antydning om anerkjennelse for kirkenes sanne katolisitet som innebærer et ekte internasjonalt kirkelig fellesskap der også paven i Roma og resten av kirken hører hjemme.

“Den katolske patriotiske forsamling” ble dannet i 1957 med det mål for øye å legge grunnen for en nasjonal katolsk kirke i Kina. I dag bidrar imidlertid selv de statlig utnevnte biskopene i denne kirken til å trenge denne nasjonale kirke noe i bakgrunnen. I høst skal det både velges ny president for den patriotiske kirken og ny formann for den kinesiske bispekonferansen som leder den Roma-tro undergrunnskirken, som opererer under vanskeligje kår.

10 Marianne Bratteli: To motiver

Kunst er, dessverre, stort sett et randfenomen i St.Olav: en illustrasjon i ny og ne, gjerne av eldre årgang. Desto hyggeligere derfor å kunne presentere både bilder og ord av forfriskende slag fra en av dagens kunstnere, Marianne Bratteli. Teksten ble opprinnelig fremført i Museet for Samtidskunst i anledning en utstilling der museet trakk frem ting fra sin faste samling, og der også Bratteli var representert. Bevisst “fokusering og opphøyelse av noe alminnelig og ukunstlet,” sier Marianne Bratteli om ett av sine bilder, “alt jeg lager er gjennomstrømmet av en sterk undring over eksistensen.”

Det første tresnittet har tittelen “Salige er de som holder ut til det siste, for du, Allerehelligste, skal gi dem hvile”. Det er i 2 farger, fiolett og grønt, som henspiller på jord og himmel. I en åpning er det trykket en sølvstjerne med sjablong som et vindu ut mot en annen dimensjon. Motivet er en blomsterpotte og et par blader som gror ut av blomsterpotten. Tegningen er enkel og nærmest klønete. Det er noe rustikt og falleferdig i uttrykket, som om hele bildet vaklet avsted på krykker.

Blomsterpotten står ikke på et bord, men svever i evigheten. Dette er ikke en bestemt blomsterpotte tilhørende en bestemt frue i et bestemt hjem, men en hvilkensomhelst blomsterpotte. I måten den er tegnet på, er den fri for all form for “prangenheter”, den har ikke karakter av status-symbol og er heller ikke uttrykk for en kultivert og raffinert “god smak”. Tvert imot uttrykker blomsterpotten det aller mest alminnelige og hverdagslige, det grå og trivielle. En kan si at motivet er så alminnelig at det er noe ualminnelig over det. Tittelen “Salige er de som holder ut til det siste, for du, Allerehelligste, skal gi dem hvile” peker hen på den nesten uutholdelige grad av selvutslettende beskjedenhet som ligger bak det å omgi seg med en slik plante.

Imidlertid er det noe som gjør dette til et paradoks: Det er den uvanlige størrelsen som blomsterpotten er gjengitt i, og dessuten at den henger her i Museet for samtidskunst - en ytre ramme som er forbundet med status og prestisje. Den overdrevne størrelsen gir blomsterpotten et bissart og surrealistisk preg, det er en påståelighet og bevissthet i uttrykket, det er en bevisst fokusering og opphøyelse av noe alminnelig og ukunstlet. Sånn sett uttrykker bildet ikke bare fromhet, men også ikke så lite frekthet.

Bildet har en mangetydighet i seg, men i den grad det er ironisk, er det mer en ironi over kunsten enn over alminneligheten.

Tittelen er hentet fra en setning av Frans av Assisis “Solsang” som ble skrevet ved hans dødsleie i 1225.

*Lovet være du, Herre, for broder ild,
ved hvem du opplyser natten:
han er vakker og kraftig og sterk.
Lovet være du, Herre, for vår søster,
moder jord,
som oppholder oss og bærer oss
og frembringer allslags frukter og
fargede blomster og gress.
Lovet være du, Herre, for alle dem
som av kjærlighet til deg*

*tilgir sine fiender og utholder skrøpelig-
lighet og trengsel,
salige de som i fred holder ut til det
siste
for du, Allerehøyste, vil gi dem hvile.*

Det er Frans av Assisi, fattigdomsmunken som var personlig venn med dyrene og plantene og ikke minst med stjernene, lyset og ilden, alt det som representerer vitalitet og liv. Til tross for sine strenge fattigdomsidealer, eller han ville vel selv sagt på grunn av dette, var han en gledens apostel med stor kjærlighet til livet. Naturen eller skapningen så han på som et avbilde av Guds, Skaperens, kjærlighet. Det lykkelige menneske er det som helt overviner den personlige stolthet og ærgjerrighet, og gjør plass til gleden over Guds skapning og det lyset som venter i det hinsidige. Et slikt menneske har ikke problemer med å dele med andre. Selv hadde Frans så stor omtanke at han bygget reder til turtelduene og satte honning ut til biene om vinteren. Han hadde ingen angst for sin forestående død, men så den som en venn, og omtalte den som en person og kalte den “søster Død”.

I bildet mener jeg å fokusere på noen av de verdiene Frans av Assisi stod for. Det er en påminnelse om at det mest forunderlige og mystiske i tilværelsen er å finne i det alminnelige, det som omgir oss hele tiden og overalt. Dette står i kontrast til såvel massemediekulturen som til New Age, som tvert imot fremholder det sjokkerende og ualminnelige som interessant.

Om bakgrunn og inspirasjonskilder
Jeg er vokst opp i Oslo, men med gener fra Telemark og Hedmark. Som barn fikk jeg mange naturintrykk, ikke minst gjennom sommerlige fotturer i de norske høyfjell. Som ung foretok jeg også noen lange reiser, bl.a. til New

Religiøs kunst i dag?

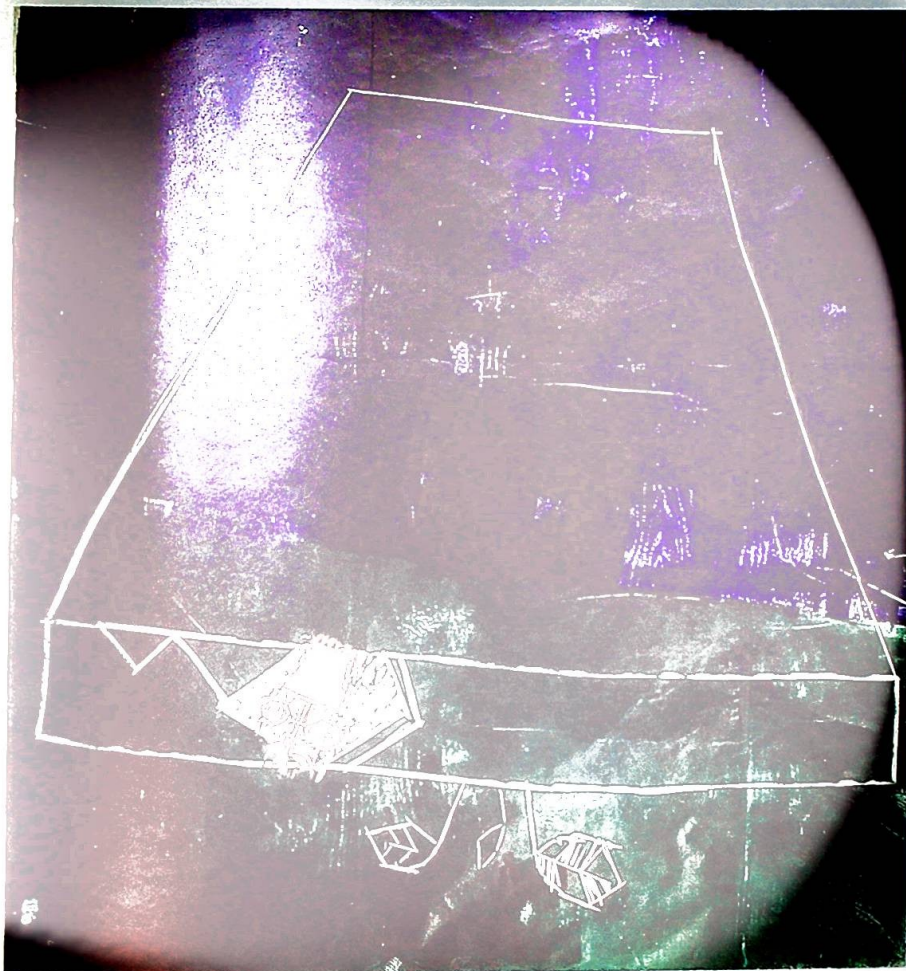
"Problemet med religiøs kunst i dag er at det religiøse er så tabulagt," sier kunstkritiker Paul Grøtvedt i *Verdens Gang*, ifølge tidsskriftet *Korsvei*. "Folk kommer i forlegenhet hvis man snakker om Jesus eller et annet kristent tema." Grøtvedt antyder at årsaken kan være "en dårlig samvittighet som er ute og går. For samtidig som hele det toneangivende kulturlivet er avkristnet, er de fleste av oss oppdratt i en kristen tro som ligger under og vibrerer."

Journalistikk og kristentro

"Det er fristende å tro at bare det blir flere kristne i mediebransjen, kan alt bli så meget bedre. Hadde det bare vært så vel!" skriver *Vårt Land*-redaktør Jon Magne Lund. Som hevder at "det er mye sjuskeri innen kristent mediearbeid. I enkelte kretser synes det viktigste å være at meningene er på rett plass; da er det ikke så farlig med kvalitet. Men sekunda vare kan aldri rettferdiggjøres ved

å henvise til troen. Vi kommer ikke utenom utdannelse og faglig dyktighet. Håndverket må læres.

Men vi trenger journalister med et brennende kristent engasjement. De har en særlig oppgave på grunn av det menneskesyn de har i kraft av kristentroen. En del av oppgaven er å reise en motkultur til en samfunnsutvikling der svake grupper blir marginalisert."

"Salige er de som holder ut til det siste, for du, Allerhelligste, skal gi dem hvile"
av Marianne Bratteli. Foto: O. Wæring.

Litt om teknikken:

I Osterhaugsgt. trelasthandel kjøper jeg svære plater i furufinér. Disse maler jeg med tusj slik at det blir en grå farge over hele flaten. Det forutgående skissearbeidet går mer for seg inne i hodet enn på skisseblokken. Når jeg går igang å snitte i treplata, passer jeg på å tenke speilvendt med henblikk på den senere trykkeprosessen. Gråmalingen på plata gjør det mulig for meg å se snittene og kontrollere arbeidsprosessen. Jeg tegner på plata med kraftige tresnittjern og med elektrisk vinkelsliper. Når jeg starter snittingen, har jeg alltid en klar visjon av hva jeg vil lage. Men under arbeidsprosessen starter en dialog mellom meg selv og materialene, og arbeidsforløpet og resultatet bringer ofte frem overraskelser. Etter at tegningen er ferdig, valser jeg platen inn i de ønskede farger med svære valser. Den innvalsedde plata legger jeg på en svær grafikkpresse som jeg har benyttet på Kunstakademiet. Over platen legger jeg papirer som er spesielt egnet for trykking av tresnitt. Papirkvaliteten bestemmer mye av uttrykket. I dette tilfelle er bildene så store (1.50x1,50 m) at jeg skjøter sammen 5-6 papirer. Jeg kjører så treplate og papir gjennom grafikkpressen. Fargene vil da svertes av på papiret, mens snittene vil gjøre seg gjeldende i form av betydningsfulle "mellomrom" mellom fargefeltene. Jeg trykker bare et par eksemplarer av hver original treplate.

York og til Afrika, og inntrykkene fra disse reisene satte det hjemlige i relieff. I noen av de norske romantiske landskapsmalerne som f.eks. Nikolai Astrup gjenkjente jeg tidlig noe av min egen følelse for det mystiske og stemningsladede i den norske naturen.

Gjennom besøk på Folkemuseet og Kunstindustrimuseet stiftet jeg bekjent-

skap med norsk og nordisk folkekunst - ikke minst billedvev. Den mytologiske fantasiverdenen og de enkle stiliserte figurene talte mer til meg enn den naturalistiske fotografiske kunsten.

Tidlig ble jeg opptatt av modernismen, f.eks. av Picasso. Hans kunstverker er en møteplass med strømninger såvel fra eldre europeisk kunst som fra

primitiv kunst fra fjerne kulturer. I de strenge komposisjonene og den symbolske leken med figurer er det også paralleller til norsk folkekunst.

Likeså ble jeg opptatt av de tyske ekspresjonistene som f.eks. Emil Nolde. Det er en råhet i billedbehandlingen som gjør at en uttrykksmessig kommer "inn til beinet", samtidig er det en gene-

En annen religion?

Aftenposten har bedt alle Fremskrittspartiets stortingskandidater definere hva som ligger i uttrykket "fjernkulturell". De fleste av dem svarer at å være "fjernkulturell", er å ha "en annen religion" enn "oss".

Hvordan skal det oppfattes? Er alle fjernkulturelle som har en annen religion enn Mammon? spør Nils-Petter Enstad, forfatter og kulturskribent, i en innsender i Vårt Land.

Religiøs fornyelse påkrevet

Menneskeheten trenger ikke bare en etisk fornyelse, men også en religiøs nybegynnelse. Den økende ateismen er medansvarlig for dagens globale krise. Det sa den tsjekkiske presidenten, Vaclav Havel, ved "Forum 2000", som nylig samlet seksti høyt plasserte politikere, vitenskapsmenn og religiøse ledere i Praha.

CHRIST IN DER GEGENWART

Prisbelønnet innsats for informasjon om funksjonshemmede

Jonas-prisen, som utdeles av Institutt for spesialpedagogikk ved Universitetet i Oslo, er i år tildelt Tordis Ørjasæter. Prisen tildeles personer som gjennom blant annet presse, radio og TV sprer informasjon om funksjonshemmedes situasjon, rettigheter og behov.

Gjennom 40 år har Tordis Ørjasæter engasjert seg i kampen for funksjons-

røsitet i bruk av farger og stoffligheter som gjør det appellerende og morsomt å se på.

Da jeg var 21 år, begynte jeg som elev ved SHKS, og der stiftet jeg bekjentskap med læreren Kåre Mikkelsen Jonsborg, som hadde en spesiell kjærlighet til italiensk før-renessanse-kunst som malerne Giotto, Fra Angelico og Piero della Francesca. Denne kunsten kom også til å bety mye for meg, både p.g.a. det religiøse budskap som ble formidlet, og ikke minst gjennom det formmessige uttrykk: Det er figurer som er tegnet med en høy grad av skjønnhet og også en høy grad av stilisering, det er en orden og en mangel på tilfeldigheter som bringer frem en evighetsdimensjon i bildene.

Ved Kunstakademiet var jeg bl.a. elev av Ludvig Eikaas, som også er en kunstner jeg setter stor pris på og føler noe slektskap til. Han er en kunstner som i sine bilder forener det uforenlige: På den ene side en høy grad av kultiverthet, på den annen side folkelighet, på den ene side den høyeste grad av formkresenhet, på den annen side den høyeste grad av frekkhet.

Selv har jeg som kunstner ved siden av tresnittet arbeidet med maleri og med video. Tematisk arbeider jeg innen velkjente områder: Det er enkeltmenneskets forhold til liv og død, kosmos og evighet. Når jeg arbeider, er det viktig å være i en åpen og lekende sinnstemning der jeg ikke først og fremst er ute etter å bekrefte egne forestillinger om verden, men er villig til å gå i ytterkant av disse forestillingene og utfordre dem. Jeg vil gjerne at resultatet skal være slik at det er mulig for enhver kunstinteressert person å fatte det umiddelbart uten å gå omveien om akademiske og intellektuelle forklaringer.

Som genre kaller jeg kunsten min symbolsk ekspresjonisme. Det er alltid figurer i bildene - et eller to mennesker, et dyr, et hus, noen trær - Tematisk ikke

"Kaptein Krok" av Marianne Bratteli. Foto: O Wæring.

sjokkerende, mens jeg formalt tøyer og vrir på bildene slik at resultatet blir noe "rart". Bildene er rensket for alle unødige detaljer, såvel innholdsmessig som formmessig kan de derfor synes naive, men en kan like gjerne si at det motsatte er tilfelle.

Alt jeg lager, er gjennomstrømmet av stor grad av undring over eksistensen. Men i bildene aner en også et håp om en sterk grad av meningsfylde. Det er mennesket på vandring gjennom livet, båret av såvel en stor grad av ensomhet

som en stor grad av samhørighet med andre og kosmos. For å sitere Stein Mehren: Mennesket midt mellom mikrokosmos og makrokosmos.

"Kaptein Krok"

Til slutt noe om mitt andre tresnitt "Kaptein Krok". På bølgene rir en naivt tegnet båt. I båten står en sjørøveraktig kaptein ved et ror, han ser både fryktinngytende og lattervekkende ut. Over det ene øyet har han en sjørøveraktig

hemmede barns rett til utfoldelse og opplevelse gjennom bøker, teater, musikk og andre former for kulturell aktivitet. Hun har utgitt en rekke bøker, blant dem "Boka om Dag Tore", som handler om hennes funksjonshemmede sønn. I sin bok om Sigrid Undset ("Menneskenes hjerter") har hun også løftet frem i lyset en side ved denne dikterens liv som var lite kjent: hverdagen med en utviklingshemmet datter.

AFTENPOSTEN

Fornyelse i gregoriansk sang

Når musikkforskere vier seg kirkens gamle sang, må man ikke glemme at denne tradisjonen praktiseres i det daglige gudstjenestetilivet i kirker og klostre, også i Norge, sier dominikanersøster Ragnhild Marie, ifølge NRK-bladet "Musikken".

Nylig ble hun intervjuet i et par programmer i P2-serien "Klang i katedralen", der hun ikke la skjul på at hun har stor sans for fornyende krefter i gregoriansk sang. Hun nevnte spesielt Dominique Veillard og

benediktinemonner i Sør-Frankrike: Her hører man nye og forfriskende innfallsvinkler til de gamle notetegnene med en personlig sangstil - og nesten orientalsk ornamentiikk hos Veillard. Slik blir sammenhengen til de folkemusikalske kilder tydelige, og et slektskap avtegner seg også til norsk folksang, mener søster Ragnhild Marie. Som også hadde et engasjert innlegg om den fornyelsen av katolsk kirkesang som skyldes komponisten og dominikanerpateren André Gouze.

sort lapp, det andre øyet minner om en gammeldags femøring, av den typen som en brukte til å kaste på stikka med. I en sky hviler en deilig naken kvinne, det er den drømmen mannen bærer i seg når han er på havet. Roret i båten kan til forveksling minne om en fallos. De mange krokete og skrå linjene gir bildet et dramatisk preg. Likeså intensiteten og den strevsomheten som snitene er utført med. Den mørke jordaktige forgrunnen er satt opp mot en luftig sjøfrisk bakgrunn i gull. Motivet, fargene og utformingen gjør dette bildet til et slags ur-uttrykk for drømmen om kjærlighet mellom mann og kvinne. Dette er ingen svevende, knapt gripbar drømmeriverden, men drømmen bragt ned i en fysisk sterkt sansbar virkelighet. Humoren og det eventyragtige er med på å skape en distanse som forsterker den allmenne symbolkarakteren. Det er ikke fru Jensens eller herr Andersens drøm om kjærlighet, men enhver eller en hvilkensomhelst drøm om kjærlighet. Tittelen er fra en fortelling for barn, men bildet handler mer om voksne, om barnet og dyret bak den voksne masken.

Dette bildet skiller seg fra det forrige med sin kjøttfulle burleskhet mot det andres asketisme. Men de har til felles at de setter på piedestall det alminneliges halvt skrøpelige estetikk.

Til slutt et lite dikt av Hans Børli som representerer en lignende livsfølelse og en optimisme når det gjelder kunstens betydning som bærer av drømmen:

*Helt fattig er ingen
som farger sine dager røde
med sitt hjerteblod, ingen
som like inn i dødens søvn
filer på sin rustne lenke
med drømmens fuglefjær.*

BØNN

HERRE - LÆR MEG DIN
INDERLIGHET Å KJENNE
KANSKJE FINNES DEN PÅ INNSIDEN
AV DITT SPRÅK, I DIN PUST

LÆR MEG DET VANSKELIGSTE
AV ALT HERRE
- Å AKSEPTERE AT MOT
KREVER INNSIKT OG TÅLMODIGHET

LÆR MEG Å FORSTÅ
AT JEG MÅ FLYTTE EN STEIN
OM GANGEN
- FOR EN GANG Å FORBLI
EN SØYLE I DITT TEMPEL - HERRE

DINE GÅTEFULLE PUSLEPILLBRIKKER
ER TALLØSE
- SOM STJERNENE PÅ HIMMELHVELVET
HERRE
KOM MEG I MØTE HERRE
HER OG NÅ OG I EVIGHET HERRE!

HJELP MEG Å FLYTTE MINE BRIKKER
HER OG NÅ OG I EVIGHET HERRE!

Ingunn Rognlien

En skole i riktig spørsmålsstilling

Jesu møte med vanlige mennesker kan faktisk sammenlignes med vår tids medietorg, sier Knut Sigurd Aasebø, rektor ved Gimlekollen Mediehøgskole. Som eksempel nevner han den kjente beretning i Johannes-evangeliet om kvinnen som ble grepet i hor: "Etter tradisjonen og kulturen skulle hun steines. Hele flokken av steinkastere kom til Jesus og ville få hans syn. Ingen i flokken

stilte det kritiske spørsmålet: Hvor er mannen? Jesus stilte seg ikke på samme side som steinkasterne. Derimot kastet han inn en helt ny tanke i saken - den som er uten skyld, kan kaste den første steinen. . .

Ord og tanker kan avvæpne en blodtørstig mobb. Jesus satte i gang tankeprosesser som gjorde at steinene fikk ligge og kvinnen leve."

Når det gjelder dagens norske medievirkelighet, peker Aasebø på jakten etter økonomisk utbytte: "For journalistikkens egen skyld bør det komme et oppgjør med denne profittkulturen. Kanskje bør journalistene i større grad opptre som Jesus gjorde da han veltet pengevekslernes bord i templet?"

14 Sverre Bage: Om artikkelsamlingen "Fra hedendom til

Religion og kristendom er blitt et hett felt i historiefaget de siste ti-årene; interessen har vendt seg fra sosial og økonomisk historie over til holdninger, forestillinger og normer. Boken *Fra hedendom til kristendom. Perspektiver på trosskiftet i Norge - en serie populærvitenskapelige foredrag holdt under kristningsjubileet i 1995 - "er ikke i særlig grad inspirert av den nye, mentalitetshistoriske bølgen", skriver vår anmelder, førsteamanuensis ved Universitetet i Bergen, Sverre Bage. Som etterlyser en bedre sammenbinding av tekstene og mer "perspektiver" på kristningen, som undertittelen antyder. "Med de begrensninger som her er antydnet, holder artiklene stort sett god kvalitet," mener vår anmelder.*

Religion og kristendom er blitt et hett felt i historiefaget i de siste ti-årene. Under anførsel av den franske Annales-skolens vending fra sosial og økonomisk historie og over på holdninger, forestillinger og normer, sammenfattet i moteordet "mentalitet", er middelalderens kristendom blitt gjenstand for en rekke undersøkelser i de senere årene. Bølgen begynner også å nå Norge. Inn-til nylig var det særlig debatten mellom Bull og Paasche fra århundrets begynnelse man måtte henvise til når det gjaldt middelalderens kristendom i Norge - til forskjell fra kirken som institusjon. Nå begynner stadig nye arbeider å komme, ikke minst i form av hovedoppgaver. Den nye bølgen har utvilsomt sammenheng med større interesse for og større vekt på mennesket som kulturelt og skapende vesen i dagens forskning og offentlighet, og med følelsen av at vi lever i en tid med endringer og brytninger på dette området. Derimot kan den neppe uten videre tolkes som uttrykk for en renessanse for kristendommen; kanskje heller det motsatte. Den historiske interessen for middelalderens kristendom er ikke uten sammenheng med at kristendommen i dag oppleves som noe mer fjernt og

eksotisk enn den gjorde i begynnelsen av vårt århundre. Fra et rent historisk synspunkt kan imidlertid en slik "eksotisk" oppfatning ha en del for seg; altfor lenge har vi, på grunnlag av vår egen kristne kulturbakgrunn, trodd at vi visste det meste som var verd å vite om middelalderens kristendom.

Foreliggende samling er ikke i særlig grad inspirert av den nye, mentalitets-historiske bølge. Den har sitt direkte opphav i kristningsjubileet i 1995, i form av en serie populærvitenskapelige foredrag, og sine mer langsiktige forutsetninger i et forskningsprosjekt om kristningen, finansiert av Norges forskningsråd og lokalisert til det nyopprettede Senter for studiar i vikingtid og norsk mellomalder ved Universitetet i Oslo. Noen av bidragene har vært utgitt før i en noe annen form. Samlingen som helhet er imidlertid ny og skal vurderes som sådan.

I hovedsak består samlingen av artikler der spesialister fra forskjellige fag gjør rede for materiale og resultater innen sine fagområder som er av betydning for kristningen. Med to unntak er det dermed ikke egentlig tale om "perspektiver" på kristningen, som undertittelen antyder. Selv om artiklene stort

sett inneholder interessant stoff om sider ved kristningen, er der ingen ting som binder enkeltartiklene sammen og søker å vise hvilken ny helhetstolkning samlingen legger frem. I stedet for en slik sammenbinding, nøyer redaktøren, Magnus Rindal, seg i innledningen med en redegjørelse for de grunnleggende fakta om kristningen. Den er i og for seg grei nok, selv om den er noe tørr og oppramsende, men dette er stoff som man nok så lett kan finne andre steder.

Med de begrensninger som her er antydnet, holder artiklene stort sett god kvalitet. Der er gode og interessante fremstillinger av runematerialet (James Knirk), begravelser og arkeologisk utnyttelse av gravfunn (Inger Helene Vibe Müller og Berit Sellevold), kirkens utstyr i kristningstiden (Signe Horn Fuglesang - denne blir kanskje vel teknisk og vitenskapelig), Sunniva og helligdommen på Selja (Jan Erik Rekdal og Alf Tore Hommedal) og stedsnavn som forteller om kultkontinuitet (Botolv Helleland). Berit Sellevolds artikkel må fremheves spesielt som ypperlig populærvitenskap, der forfatteren tar leserne med på arkeologisk detektivarbeid med utgangspunkt i en begravelse i Selja klosterkirke fra begynnelsen av 1300-tallet, og viser hva moderne arkeologi kan gjøre ut av selve graven og skjelettet i den.

To av artiklene skiller seg ut i negativ retning. Egil Mikkelsens artikkel om mulig islamsk påvirkning i Norden i misjonstiden, på grunnlag av forskjellige gjenstandsfunn, er suppe på en spiker. Samtlige funn er av verdifulle gjenstander som er lette å transportere. Den enkleste og rimeligste forklaringen på at de er kommet til Norden, er at nordboerne selv har brakt dem med seg fordi de har betraktet dem som verdifulle. At enkeltpersoner under opphold i islamske land også kan ha kommet i kontakt med religionen og kan ha fått interesse for den, kan man selvsagt ikke

Kristentro og moralisering?

"Troen, eller fromhetslivet, er noe annet enn etikken, en annen dimensjon," sier etikkprofessor Svein Aage Pettersen "Troen kan ikke moraliseres, tvert imot, en moralisering av troen vil ødelegge den."

Og nettopp moraliseringen av det kristne livet har ført til at mange har veket unna - de vil ikke kalle seg 'personlig kristne'. Med rette. Det er et særnorsk uttrykk som er kommet til fordi fromhetslivet er blitt moralisert." DAGBLADET

De kristne i Palestina - har vi glemt dem?

Han sitter på en av de vanskeligste postene i det internasjonale bibelarbeidet, 34-årige Labib Madanat. Han er palestiner, han er kristen, og han er generalsekretær for Bibelselskapet i Øst-Jerusalem med ansvar for bibelarbeidet i Gaza og på Vestbredden.

Bomber, hat og vold er hverdag for Labib Madanat, der han vennlig smilende og

tillitsfullt ivaretar bibelarbeidet i omgivelser som kunne få de fleste av oss andre til å løpe skrikende bort.

"Min visjon er enkel," sier han: "At hver eneste palestiner får sin bibel, og at de kristne i de 'sikre' vestlige land, som for eksempel Norge - i større grad vil støtte de kristne palestinerne."

NYTT OM BIBELEN

kristendom"

15

utelukke. Men materialet gir overhodet intet grunnlag for å regne med at islam som religion har hatt noen betydning i misjonstiden. Magnus Rindals artikkel om kristenrettene er et rent referat av kildene, uten noe forsøk på analyse og sammenligning, enn si på å sette bestemmelsene inn i en samfunnsmessig sammenheng. Disse to artiklene burde ikke ha vært trykt.

De mest spennende og perspektivrike artiklene er Gro Steinslands om treet i den førkristne religion og i kristendommen og Kåre Lundens om sammenhengen mellom samfunnsendring og kristning. Gro Steinsland tar hedendommen på alvor, ikke bare som noe som nødvendigvis måtte forsvinne når en "høyere" religion gjorde sin entré, og tegner et fascinerende bilde av dens tolkning av universet og menneskelivet. Kåre Lunden fremstiller kristendommen som en tilpasning til en ny samfunnsorden. Den gamle religionen, som priste tapperhet og heltemot og lovet evig liv gjennom ry etter døden, var en religion for selvstendige stormenn. Med økende sentralisering, innsnevring av eliten og fremveksten av en stor underklasse, fikk man behov for en religion som appellerte til alle, og som kunne gjøre

det lettere for eliten å styre denne "almuen". Her passet kristendommen godt, både gjennom kirkens hierarkiske oppbygning og særlig gjennom troen på et evig liv, som kunne gi trøst til dem som hadde det vanskelig her på jorden. Lundens tolkning er kontroversiell og vil sikkert vekke diskusjon. Den er likevel en viktig nytolkning, som bør kunne modifiseres og videreføres i nye undersøkelser.

Vi vet fortsatt lite om kristningen av Norge. Riktignok er det, med det tynne kildematerialet vi har, også begrenset hva det går an å få vite. Artikkelsamlingen gir likevel et inntrykk av de mange kildene til ny kunnskap som finnes utenom det tradisjonelle, skriftlige materialet. Skal man komme videre, er det likevel ikke nok å utnytte denne kunnskapen. Det vi først og fremst trenger, er nye ideer og helhetstolkninger som kan gi sammenheng og mening til de mange og forskjelligeartede enkeltopplysningene.

Magnus Rindal (red.),
Fra hedendom til kristendom.
Perspektiver på trosskiftet i Norge.
Ad Notam Gyldendal
Oslo 1996.

Tradisjon og ordinasjon av kvinner

"Tradisjon og ordinasjon av kvinner" heter et dokument fra den velansette amerikanske teologsammenslutningen CTSA, utarbeidet av en ad-hoc arbeidsgruppe og fremlagt for medlemmene tidligere i år. Dokumentet reiser alvorlige tvil ved forbindligheten ved den lære som fremsettes i dokumentet "Ordinatio Sacerdotalis" og Troskongregasjonens "Responsum" fra 1995, som begge fastslår at den katolske kirke ikke har fullmakt til å vigse kvinner til prester.

"I overenstemmelse med det ansvar som særkjenner katolske teologer, fremsetter denne uttalelsen tanker om noen av de grunnleggende spørsmål som melder seg på bakgrunn av Troskongregasjonens 'responsorium, dens 'svar,' heter det i dokumentets avsluttende avsnitt. "Vår uttalelse støtter seg på kjente og anerkjente prinsipper for katolsk teologi. Den understøtter den overbevisning at hele kirken, men fremfor alt dens hyrder og teologer, fortsatt må befatte seg med spørsmålet om utøvelsen av kirkelig autoritet og kirkelig ansvar når det gjelder dette spørsmålet."

I siste avsnitt heter det at "det finnes tvil som må tas på alvor både når det gjelder arten av forbindtlighet i denne lære (fremst i Troskongregasjonens dokumenter. Red. anmrk.) og dens grunnlag i tradisjonen. Også utenfor teologenes rekke, nærmere bestemt innen det kirkelige fellesskap selv, finnes det utbredte innsigelser når det gjelder disse spørsmålene. Derfor gjentar vi nok en gang: Det synes oss åpenbart at her trengs mer forskning, diskusjon og bønn blant alle kirkens medlemmer om disse spørsmålene - i overensstemmelse med den enkeltes spesielle gave og kall, slik at kirken kan ledes av den Hellige Ånd - så vi i dag kan være trofaste mot evangeliets autentiske tradisjon." Avstemningen over dette siste avsnittet viste at 216 av de 248 tilstedeværende CTSA-medlemmene stemte for ordlyden, 22 stemte nei, og ti avholdt seg fra å stemme.

HERDER KORRESPONDENZ

Illustrasjon fra boken: Lyseholder fra Dale kirke, Sogn.

Ingen høyrøstet kirke ved valget i Polen Den uventet høye oppslutningen om Solidaritets-alliansen, AWS, ved det polske valget nylig betyr neppe at trenden nå går imot tidligere kommunister i regjeringsposisjon, noterer *The Tablet*. "Riktignok er det et klart skille i polsk politikk mellom eks-Solidaritet og eks-kommunistene, men grensene begynner å fryses opp. Den offentlige mening tror ikke lenger at eks-Solidaritetsgruppen har en slags guddommelig rett til å styre, men mener heller ikke at eks-kommu-

nister skal dømmes på sin fortid og ikke etter dagens fortjenester."

Hvorfor vant AWS? "En av grunnene var leder og Walesa-etterfølger Marian Krzaklewskis uvanlige evne til å samle de spredte Solidaritets-gruppene på et tidspunkt da ledelsen for den demokratiske venstrealliansen SLD var heller svak, og hadde tapt anseelse hos grupper som pensjonister og helsearbeidere; i tillegg kom den ulykkelige måten regjeringen håndterte sommerens flomkatastrofe på."

En annen grunn var, mener *The Tablet*, "den varsomhet den polske kirke utviste. Ved alle valg siden 1989 har landets biskoper høylydt forkynt sine politiske preferanser, og sett sine favorittkandidater tape. Selv om AWS klart var 'kirkens parti', var biskopene denne gang langt mer lavmælte. Det skyldtes nok for en stor del pave Johannes Paul II, som under besøket i mai-juni unnlot å ta opp politiske spørsmål. Pavens tone under besøket var "lærerens, ikke instruktørens", og det har hatt sin virkning,

16 Søster Helene: Jesus som følgesvenn

- Min bestemor kalte ham "Vår Herre Jesus Kristus".

- Charles de Foucauld, som levde i slutten av siste århundre og var inspirasjonskilde for vårt felleskap, han kalte Jesus: "Min elskede Bror og Herre Jesus".

- Jeg tror at - her i landet - er det ganske vanlig å si kort og godt "kjære Jesus".

For meg, er det én betegnelse jeg liker særlig godt: "Herre, min venn". Den kommer fra en kjent sang fra min ungdomstid som egentlig tar opp dagens tema. Teksten lyder slik:

"Herre, min venn, du tok me i hånd,
sammen med deg skal jeg gå, uten frykt
til veiens ende".

I dette uttrykket - Herre, min venn - finner jeg både ærbødigheten for Ham som er sendt fra Gud - og fortroligheten med Ham som vil være en av oss.

En venn har man lyst til å bli bedre kjent med, hver gang man treffer ham. Og for hver gang er det noe nytt som kommer fram.

Med Jesus er det det samme. Gjennom evangeliene blir man kjent med Ham. Og for hver gang man åpner dem, kan det bli noe overraskende og nytt.

Et vers i Johannes-evangeliet som betyr mye for meg, er der hvor Jesus sier til Tomas: "Jeg er veien, sannheten, og livet". Disse tre begrepene - veien, sannheten og livet - belyser

hverandre og bør ikke skilles.

- Hvordan kan Jesus være veien, sannheten og livet for meg?

- Er Jesus veien til sannheten?

- Er Han veien til livet?

- Er Jesus sannheten som belyser veien for meg som er kalt til livet?

JESUS ER VEIEN.

I Evangeliene er det kanskje ikke tilfeldig at vi ofte leser om Jesu vandring og bevegelser. Bare noen eksempler:

- Jesus gikk ned fra fjellet.

- Da Jesus var på veien til Kapernaum...

Etter dette dro Jesus videre til Judea...

- Da de to dagene var gått, dro Jesus videre derfra til Galilea...

Dette kan bety at livet, for Jesus - som for oss - var en vandring, en vei Han måtte gå. Mest tydelig er dette i Lukas k. 19: "Da Han hadde sagt dette, dro Han videre på sin vei opp til Jerusalem".

Vi kan da være trygge på at Jesus vet hva det betyr å være underveis.

Hvis livet er en vei vi skal gå, betyr det at selv om det har mange forskjellige perioder, er livet en helhet, med en rød tråd, gjennom alt man opplever.

Livet er ikke en svisptur der man stabler mange opplevelser tett på hverandre. Det gjelder nemlig ikke å fylle tiden mest mulig.

En vei kan være tung eller ensformig, med bratte bakker eller mørke skråninger, men plutselig kan den også gå gjennom lyse og inspirerende landskaper. Det som er felles for alle strekningene, er at veien fører til noe, til et møte med Ham som er sammen med oss, og som også skal ta imot oss når vi er kommet helt fram.

Underveis gir Jesus seg selv som næring i sitt Ord og i sitt brød. Ordet

kan kanskje virke tørt og brødet uten smak, men det er likevel det som gir oss krefter til å gå videre.

I evangeliene kan vi også lese at Jesus hadde flere veier å gå. Blant annet Betlehems og Nasarets veier - exilveiene - veiene fra Galilea og fra Kapernaum - veien opp til Jerusalem, og mot Golgata. Og til sist - men ikke minst - veien til Emmaus.

Vårt liv kan til tider identifisere seg med en av disse veier hvor Jesus selv har gått.

Som en av "Jesu Små Søstre" er jeg mest opptatt av Betlehems og Nasarets veier.

Betlehem hvor Jesus viser seg i barnets maktesløshet, der han er tilgjengelig for alle.

Nasaret hvor Jesus vandret i omtrent 30 år som en helt anonym arbeider. - Nasaret: en liten by som aldri hadde noen betydning i Israels historie. "Kan det komme noe godt fra Nasaret?" ble det spurt. Der ville Jesus treffe sine medmennesker i deres hverdag og daglige gjøremål. Der ville han tjene sitt brød og ta del i det sosiale liv som en av de mange ubetydelige mennesker som strever i det stille. Det kan bety at Jesus setter stor pris på ethvert menneskeliv.

Derfor kan jeg møte Jesus i min hverdag: blant mine medsøstre, kolleger, naboer, - alle dem jeg treffer. Ved å prøve å være åpen, lydhør, mottagelig, finner jeg Jesu spor i menneskers ansikt, i deres håp og forventninger, og kanskje kan jeg bekrefte i dem det som hører sannheten og livet til.

JESUS ER SANNHETEN.

"For å vitne om sannheten er jeg født", sier Jesus til Pilatus. - "Hver den som er av sannheten, hører min røst". Og Pilatus svarer med et spørsmål: "Hva

Søster Helene er fransk av fødsel, men har bodd i Norge i en årrekke. Hun hører til Jesu Små Søstres kommunitet i Oslo og arbeider som hjemmesykepleier. Artikkelen er et innlegg hun har holdt i "Emmaus - forum for dialog og spiritualitet" i Oslo.

mener biskop Tadeusz Pieronek, bispekonferansens sekretær. "Men en del av æren tilkommer nok Pieronek selv og hans kloke og nøkterne vurderinger," skriver *The Tablet*. "Valget viser at kirken kan være blant vinnerne innen polsk politikk. Men å vinne innebærer ofte kompromisser. Kirken i Polen må begynne å ha tillit til legfolk som følger en kristen dagsorden i politikken på sin egen måte, og støtte Polens demokratiske prosess."

To nye søsterkommuniteter i Danmark
"Dansk kirkeliv ble beriket med nok en orden idet tre fransiskanersøstre i midten av juli har slått seg ned i det dansk-tyske grenseland, nemlig i Åbenrå," melder "katolsk orientering". Det er "tredje gang i løpet av forholdsvis kort tid at en 'ny' orden kommer til landet. Kjærlighetens Misjonærer rykket inn på Nørrebro i København på våren 1996, og i disse dager er det to år siden Birgittasøstrene kom til Næstvedt etter å ha

vært borte fra Danmark i mere enn fire hundre år."

I tillegg har to Bethania-søstre, en polsk kongregasjon med moderhus i Johannes Paul IIs gate i Lublin, nylig opprettet en kommunitet i Hellerup. Bethania-søstre har forøvrig "i en årrekke stått for husholdningen i det pavelige nuntiatur for de nordiske land i Vedbæk ved København," melder "k.o."

er sannhet?". Kanskje kjenner vi oss igjen i dette spørsmålet? I forskjellige sammenhenger hevder Jesus overfor sine disipler at det han sier er sant. Vi finner ofte uttrykket: "sannelig sier jeg dere...".

For å nevne bare ett eksempel: "Sannelig sier jeg dere, den som ikke tar imot Guds Rike som et lite barn, skal ikke komme inn i det".

Jesu Ord er sannheten også for oss. Men i våre forskjellige livssituasjoner må vi selv finne ut *hvor* veien til sannheten går.

I evangeliene finner vi ikke noen direkte oppskrift som løser de problemer vi slåss med. Enten det gjelder personlige problemer, i familielivet, eller i vårt sosiale og politiske engasjement. *Men*, Jesus har lovet at "der hvor to eller tre er samlet i hans navn, da er han midt iblant dem". Ingen eier nemlig sannheten, men sammen kan vi søke den, og *da* er Jesus midt iblant oss.

Mye kan lett gjøre oss blinde: illusjoner og idealisme, fordommer og egoisme, frykt og redsel. Men ved å åpne oss i ærlighet og ydmykhet - gjennom dialog og kanskje konfrontasjon - har vi sjanse til å nærme oss sannheten. I vårt eget liv trenger vi hverandre for å vite hvem vi egentlig er, og hvor vi står. I viktige eller særlig vanskelige perioder, kan til og med en annens blick være av stor betydning.

I den katolske kirke har vi i skriftemålet en anledning til å erkjenne vår nød, og søke både lyset og tilgivelsen. Dette krever en innsats, som ofte blir til noe befriende. Å erfare Guds forsonende kjærlighet er en hjelp til forsoning med meg selv og med de andre.

For meg som lever i ordenslivet, spiller fellesskapet en viktig rolle. I våre ordensregler er det uttrykt slik:

"Utholdenhet i fellesskapslivet vil - for hver og en - bli en vei til vekst i sannhet og ydmykhet. Ved å være mottakelige for hverandre og godta hverandres forskjeller og begrensninger, vil vi kunne vitne om Kristi Rike og om Kristi frelsende og forsonende nærvær".

Spenninger og nederlag hører til, også i mitt liv. Men det er alltid en styrke og befrielse når konfrontasjon og ettertanke fører til en felles beslutning i små og store saker.

Vi jobber med å kommunisere på en måte som blir forståelig for hverandre, og prøver også å ta opp det som hindrer gjensidig forståelse og tillit.

Fellesskapslivet er omvendelses vei, og blir dermed stedet der Guds gave kan tas imot.

JESUS ER LIVET.

"Sannelig, sannelig sier jeg dere, den som tror, har evig liv", sier Jesus til folkemengden. Og han fortsetter: "Jeg er livets brød". I sin avskjedstale sier han til disiplene: "Jeg har utvalgt dere og satt dere til å gå ut og bære frukt, frukt som varer". Jesus er altså livets brød for at vårt liv skal kunne bære frukt, frukt som varer. Begrepene - liv og frukt - har med vekst å gjøre. *Vekst er en langvarig prosess* som forutsetter at det som vokser er *rotfestet et sted*. Vår tro er rotfestet i en tradisjon: Et sted har vi lært å bli kjent med Gud og hans frelseshistorie. Sammen med andre kan vi fordype oss i Jesu Ord, feire hans nærvær blant oss, frembære våre lovsanger, forbønner og hele vårt liv. Den kristne arv som vi har fått fra våre forfedre, skal bringes videre gjennom vårt engasjement.

Veksten tar tid, og krever kanskje omstillinger og forandringer. Vi både mister og får underveis. Vi forandrer

oss, men vi skal leve fullt og helt i alle perioder. Det er her og nå at Jesus vandrer med oss. Det kan hende at veien går gjennom en ørken og at frukten lar vente på seg. Modenhetsprosessen er kanskje i gang, og da krever den bare utholdenhet.

Det er forresten mange måter å leve et fruktburt liv på. "I min Fars hus er det mange boliger", sier Jesus. Selv om jeg - ved å vie mitt liv til Gud - har gitt avkall på å sette nye liv inn i verden, har jeg ikke dermed oppgitt å bringe livet videre. Ved å lytte og lære av andres livserfaring - ved å legge vekt på verdighet, innbyrdes forståelse og respektfull kjærlighet i alle menneskelige forhold - kan jeg være med på å gi vekst til det sanne liv som Jesus har lovet oss. Da han ble spurt om når Guds Rike skulle komme, svarte Jesus: "Guds Rike er midt iblant dere".

Disse tankene vil jeg gjerne avslutte med et par sitater fra den spanske karmelittnonne Teresa av Avila, som levde på 1600-tallet. Hun brukte mye av sitt liv til å fornye karmelittordenen, samtidig som hun levde dypt kontemplativt. Jeg siterer noen linjer skrevet for medsøstre som hun var veileder for:

"Kristus er vår beste venn, når vi har altfor mange plikter, når vi er i vanskeligheter, når vi ikke får nok hvile. Vi ser ham som svakt menneske i prøvelsens stund. Han er vår reisefelle. - Tror dere det er av liten betydning, spør hun - å ha en slik venn ved sin side? Aldri vil han svikte dere i vanskelige situasjoner, og dere vil finne ham overalt. Den som har en så god venn som selv har gjennomgått lidelse, kan utholde alt! Han hjelper, han styrker og han svikter aldri. Han er den *sanne* venn. Betrakt hans liv! Det er vårt beste forbilde!" ●

Amerika-synoden begynner i november Amerika-synoden, som paven har sammenkalt som et ledd i forberedelsene til år 2000, begynner 16. november og varer til 12. desember, meddeler Vatikanets pressetjeneste. Synoden, hvor biskoper fra Nord-, Mellom- og Sør-Amerika, deltar, finner sted i Roma under temaet: "Møtet med den levende Kristus: veien til omvendelse, fellesskap og solidaritet i Amerika".

Ungdomspresten i Midt-Norge løst fra sine oppgaver

I et brev datert 8/9-97 meddeler den nye biskop-prelat for Trondheim stift, Georg Müller, bl.a. at "pater Heinz-Josef Catrein ssc er løst fra sine oppgaver som generalvikar med virkning fra 1. september 1997", og at han også "er løst fra sine oppgaver som distriktsungdomsprest" fra samme dato.

I en uttalelse fra landsmøtet for Unge Norske Katolikkers Forbund i slutten av september heter det at "p. Heinz-Josef Catrein gjennom mange år har gjort en enestående innsats for katolsk ungdomsarbeid i Midt-Norge, såvel som landet forøvrig", og at UNKF er "meget sjokkert over biskop Müllers avgjørelse om å frita p. Heinz-Josef Catrein fra oppgaven som ungdomsprest og finner avgjørelsen meget uheldig."

Landsmøtet beklager sterkt at Trondheim stift nå står uten ungdomsprest, og mener

18 Heinz-Josef Catrein ssc: Inntrykk fra en festival

"Paris var en gigantisk opplevelse med mange positive trekk, men Paris stiller også mange spørsmål," skriver Heinz-Josef Catrein, sogneprest i Ålesund og inntil nylig ungdomsprest i Midt-Norge. Han deltok som "menig" på den katolske Verdensungdomsdag.

I august var jeg sammen med noen katolske ungdommer fra Midt-Norge på det store internasjonale katolske ungdomsmøtet i Paris, Verdensungdomsdagen som den kalles. Opplegget var to-delt. I begynnelsen var vi sammen med ca. 200 ungdommer fra hele verden på et forberedelsesmøte i Poitiers. Denne delen gikk i regi av Picpusfedrenes kongregasjon og samlet unge katolikker fra de land der kongregasjonen er aktiv. Men det var ikke bare et kongregasjonsmøte. Bispedømmet Poitiers hadde også et opplegg for de utenlandske pilegrimer, og høydepunktet var en messe i Poitiers gamle katedral med byens biskop assistert av en spansk og en afrikansk biskop - og ikke minst av en liten 12 år gammel ministrant med Downs syndrom. Under regi av en like gammel jente gjorde han det meget bra.

Poitiers var stekende varme, ukjent mat og en til tider rotete organisering, men her var også en gruppe på 200 ungdommer som meget raskt ble venner med hverandre. Det skyldtes ikke minst en musikk- og dansegruppe fra Fransk Polynesia som spredte en smittende livsglede ved sine offisielle og uoffisielle opptredener.

Grunn til å være stolt av katolsk ungdom

Så dro vi til Paris. Den lille norske gruppen druknet nesten i et hav av 700.000 ungdommer. Været var det samme (varmt!), organiseringen ble mye bedre (ikke maten), og vi deltok

i et arrangement som den internasjonale presse overøste med bifall og lovord. Paris Match f.eks. skrev: "En ny generasjon katolikker er født." Andre beskrev det hele som "Kirkens Woodstock" og lignende.

Ved en eller annen feil fikk jeg ikke noen "special badge" som legitimerte meg som prest, så jeg fikk det akkurat som jeg ville - en plass blant ungdommene uten noen form for privilegier. En utmerket observasjonspost.

Hva skjedde i Paris? Tirsdag 19. august var den store åpningsmessen med kardinal Lustiger (ca. 400.000 deltakere), torsdag et velkomstarangement for paven med etterfølgende messe på Champ de Mars (ca. 500.000 deltagere). De øvrige dagene var fylt med katekesesamlinger, gudstjenester og en mengde religiøse og kulturelle tilbud, blant dem også interessante sosiale informasjonsprosjekter, som etter mitt skjønn var litt underrepresentert sammenlignet med de andre ting.

Den påfølgende helgen var utvilsomt høydepunktet. Lørdagsmorgen dannet de unge en 36 km lang "chaîne de l'humanité" - vennskapbånd - rundt Paris' bykjerne, om kvelden var det dåpsliturgi med påfølgende våkenatt på Longchamps (ca. 800.000), og avslutningsmessen søndag morgen samlet over én million mennesker.

Imponerende tall som sprengte alle forusigelser, og det er i seg selv en grunn til å stille spørsmål. Hva var grunnen til at ungdommer fra 160 land dro til Paris? Det var ikke for

turismens skyld. Det stramme programmet tillot ikke noen store utskielser. Og hele møtet var alt annet enn en feriereise. Stappfulle T-baner med badstutemperatur, endeløse køer, lange fotturer for å nå frem og for å komme seg hjem, timelang venting på paven under en ubarmhjertig sol.

Men stemningen var god. Det var utrolig mye sang og latter, men like så mye tålmodighet og hensyntagen. Det var en stor vilje til å snakke med hverandre, høy oppmerksomhet under gudstjenestene. Det skjedde ikke noe uhyggelig. Politiet rapporterte om nitti "interventions", og det er grunn til å være stolt av katolsk ungdom. Her var det virkelig en verden hvor rase, språk eller nasjonalitet ble uviktige. Alt dette var ikke noe hinder, men en invitasjon til å oppdage den katolske verdens mangfold og enhet. Det var en imponerende omsorg for de svake. Det var f.eks. mulig å få rullestoler inn i de fulleste T-banevogner - fordi de som hadde erobret seg en plass, gikk ut igjen!

Pariserne tok invasjonen med velvilje. Vinduer åpnet seg når gruppene med sine mangfoldige flagg og drakter viste seg på fortauet, gatemusikanter akkompagnerte ungdommens sanger, og min franske vert sa at man følte seg mye tryggere enn på vanlige dager. Her viste seg en hverdagsmoral som etter mitt skjønn er bærebjelken for en ny verdensorden. En åpen, glad og pluralistisk katolisisme, kombinert med seriøs åpenhet for åndelige erfaringer og praktisk nestekjærlighet.

Mange kalte Paris "pavens triumf", og selv om jeg ikke liker begrepet, innrømmer jeg villig at det er pavens personlighet som fascinerer. De store TV-skjermene var udiskret nok til å vise en gammel mann som under de

biskopen burde ha rådført seg med det lokale UNKF i Trondheim stift i denne saken. "UNKFs landsmøte mener p. Heinz-Josef Catrein er meget godt egnet til oppgaven som stiftsungsdomsprest, og ber derfor biskop Müller om at p. Heinz-Josef Catrein gjeninnsettes som ungdomsprest for Trondheim stift," heter det i uttalelsen. Landsmøtet ber om at saken tas opp i Norsk Katolsk Bisperåd så det kan bli "en tilfredsstillende løsning så fort som mulig".

"Heia paven!"

"I Sverige diskuterer man hvordan innvandrerne i Sverige skal integreres i det svenske samfunnet. Hvor svenske er de egentlig? Disse debattantene skulle ha vært på Champs de Mars da paven ble tatt imot av verdens ungdommer," skriver Sara Gelotte i et spesialbilag det svenske "Katolskt Magasin" har laget om Verdensungdomsdagen; hun var en av i alt 200 unge katolikker fra Sverige som deltok.

"Paven leste opp deltakerland etter deltakerland. I den 'svenske' leiren bredte opphisselsen seg: 'Vær klar, snart er det vår tur!' Da paven endelig leste 'La Suède', var vi raskt på bena og hoppet og skrek 'heia paven, heia paven!' Det var et syn å se chilenskfødte Macarena svinge vilt med den blågule fanen, godt støttet blant annet av en ung libaneser. Vi var svensker alle sammen, men svenskfødte var det ikke mange som var," noterer Sara Gelotte.

største anstrengelser absolverte sitt program. Men ungdommen lyttet, lyttet til prekerer som talte et klart katekismespråk, men som også formidlet denne pavens sympati for og tillit til den unge generasjon: "Kirken trenger dere."

Grunner til ettertanke

Men ved siden av disse positive observasjoner vil jeg ikke legge skjul på de ting som gjorde meg meget betenkt. Hvem var egentlig i Paris? Det store antallet førte til entusiastiske formuleringer. Jeg observerte uendelig mange unge fra Sør-Europa (Italia 60.000, Spania 20.000), fra USA og den såkalte tredje verden. Men hvor var Sentral-Europa? Jeg kikket selvfølgelig etter det tyske flagget, men det var sjeldent. Det var så få tysktalende at det ikke engang ble en offisiell oversettelse for dem. Jeg fikk høre at det var 8000 unge fra Tyskland, og det er lite når man har innsikt i landets store ungdomsorganisasjoner. Enda mer betenkt ble jeg ved å lese at nesten halvparten (3000) av dem tilhørte ekstremt konservative grupper. Hvor var resten? Hvor var Belgia, Nederland (200 deltagere), Sveits, Østerrike og et så katolske land som Irland? Har paven (kirken) miste sin fascinasjon nord for Alpene?

I forlengelse av dette et annet spørsmål: Hvor var de tradisjonelle katolske ungdomsforbundene? Arbeiderungdommen som står i Joseph Cardijns tradisjon, bondeungdomsbevegelser som finnes i mange land, de tallløse organisasjoner for studerende ungdom. Hvor var de gruppene som ser sin oppgave i å fremme sosiale og religiøse reformer i samfunn og kirke? Jeg savnet mange velkjente navn, flagg og symboler og fant tallrike nye: "el camino neokatekumene (Neokatekumenatet), "Communione

e liberazione", "Focolare", "Scouts d'Europe" og mange karismatiske bevegelser. Det var de nye religiøse bevegelsene som sto synlig frem, og selv om begreper som reaksjonær, konservativ eller tradisjonlistisk brukes med forbehold, er det ikke tvil om at dette ungdomsmøtet var dominert av slike grupper.

Et annet faktum bekrefter mitt ubehag. Det er klart at det ikke er paven som organiserer dette møtet, og spørsmålet er hvem som står bak arrangementet. Engelske The Tablet skriver: "Det stemmer at det er pavens 'trofaste legioner' som organiserer ungdomsdagene." Så lister The Tablet opp noen av de navn jeg nettopp nevnte, og tilføyer navnet til en organisasjon som ofte velger ikke å stå frem i offentlighetens lys: "Opus Dei". Offisielt ansvarlig for Verdensungdomsdagen er Mgr. Michel Dubost, biskop for de franske væpnede styrker, men uoffisielt er det klart at det var andre grupper som hadde regien.

Massemønstring med bismak

Effektiviteten viser at dette er mektige grupper som spiller på alle massepsykologiske strenger. I den sammenheng var det flere ting jeg ikke likte. Et opphissende "talekor" kort før pavens ankomst, "innpiskere" over de offisielle høytalere ("John Paul two, we love you"), regien av musikken. De største "stars" opptrådte umiddelbart før paven, og rockestjernen Dee Dee Bridgewater sang "O happy day" under pavens inntog på Marsmarken. Når slikt skjer, burde man kanskje også huske på andre vatikanske uttalelser om moderne musikk.

Jeg så lyskasternes nattlige spill på Longchamps, og de ga meg - med min tyske bakgrunn - en ubehagelig følelse: Vi hadde nemlig en god his-

torielærer ved vårt katolske gymnas. "Der Lichtdom" (lysdomen) var en spesialitet allerede i 30-årenes Berlin og Nürnberg, og finnes ved mange av dagens popkonserter. Massenes jubel og havet av flagg skaper en atmosfære som ikke skiller seg så meget fra totalitære massemønstringer i systemer vi ikke liker noe særlig. Er det riktig å bruke alle virkemidler et moderne propaganda-apparat rår over?

Tre franske reklamebyråer var ansvarlige for de tekniske ting, og ett av dem - Publicis - "spanderte 4.5 millioner francs på verdens ungdom som leter etter livets mening". Den velrenommerte Frankfurter Allgemeine Zeitung så det litt annerledes: "Det ser ut som om livet har stivnet bak perfeksjonen. Det ser ut som om denne nye katedralen av lys, lyd og design danner en sterk fasade, men fasadens stil vekker følelsen av at den er prosjektert på et helt annet sted..."

Menneskemasser har en berusende effekt. Det reduserer den kritiske sansen spesielt når man er utmattet og trøtt, og mange deltakere nådde virkelig grensen for sin fysiske belastbarhet.

Hvem tar ansvar for så mange mennesker? Det altomfattende nærvær av tungt bevæpnede franske sikkerhetsstyrker viste at man var redd for terroraksjoner. "Flytt nærmere sammen, det kommer stadig flere deltagere!" lød en beskjed under våkenatten. Men det ble etterhvert også ubehagelig med så mange mennesker. En og en halv time måtte man vente for å nå frem til et toalett. En detalj, men avslørende når man tenker på hvor lett man glemmer individets behov under slike gigantstevner.

"Målet helliggjør midlet?" En million mennesker måtte forsynes med mat og drikke, og organisatorisk ble

Hva med stillheten?

"Det var en stor opplevelse å komme til et Paris overtatt av katolske ungdommer. Man kunne ikke annet enn å bli revet med av den store stemningen som rådet. Men midt oppe i alt sammen, all applausen, de vaiende flaggene og de høye ropene, begynte jeg å savne stillheten", skriver Sara Gelotte i *Katolskt Magasins spesialbilag om Verdensungdomsdagen 1997*. "Når selv kvelds-

bønnen i vår parisiske menighet fikk en slik karakter, begynte jeg å bli mistrøstig. Fant det ikke, på hele dette ungdomsmøtet, noen plass for i stillhet å søke Gud?

Jeg ble usikker. Var min tvilrådighet bare et utslag av den berømte svenske 'inte før mycket-attityden'? Hvor mye av min følelse av ulyst berodde på at man i den allmenne festrus faktisk iblant syntes glemme hvem som tross alt stod i sentrum?" spør Sara Gelotte. Som villig medgir at "et ver-

densungdomsmøte må gjerne være, skal være, en fest. Det skal finnes applauderende og jublende folkemasser, flagghav og høy musikk. Men det man samtidig ikke må glemme, er at det finnes en lengsel hos unge mennesker etter stillhet. I stillheten og tausheten finner man lettere Gud enn i en larvende verden som gjør alt for å stjele vår oppmerksomhet over til mindre vesentlige ting."

20

denne oppgaven løst med glans. Men til hvilken pris? Jeg har aldri i mitt liv sett maken til sløsing med mat, engangsbestikk og emballasje! Etter at man hadde spist, gjaldt det bare å kaste det som var igjen: ikke bare papir og plast, men også brød, kjøtt, gryteretter, ost og frukt. Jeg så ikke engang et beskjedent forsøk på å gi en positiv signaleffekt her. Stikkord: kildesortering, tilbakelevering av uåpnede matbeholdere, innsamling av matrester til dyrefôr. Hvordan måtte dette oppfattes av ungdommer som kom fra lutfattige land som Burkina Faso, Haiti eller Zaire? Hvordan har dette påvirket Paris' talløse tiggere og uteliggere? Fra prekestolene kom det mange fine ord om vår kamp mot den "ekstreme fattigdommen", men maten i støvet talte et annet språk.

Hvordan presenterer kirken seg under slike møter?

En siste observasjon. Mens vi ventet på paven, fyltes podiet med biskoper og kardinaler. Vi var så langt unna at vi bare kunne se dem som røde og lilla brikker. Men vi så en endeløs kolonne av prester som marsjerte opp midtgangen til podiet. Den ene etter den andre, en gigantisk klerikal marsjkolonnie som nesten ikke tok ende. Og endelig en dame, men hun var av papir. Et kjempestort portrett av Therese av Lisieux. For rettferdighetens skyld må jeg nevne at det var kvinner som fikk lov til å bære bildet. Kanskje er jeg skadeskudt av den skandinaviske kvinnebevegelsen, når jeg spør hvordan en moderne ungjente ser på dette? Hvor er kvinnens plass i kirken? Paris suggererte enten en anonym plass i mengden eller en plass i relikvieskrinet (Therese av Lisieux), og man lurte på hva som var mer attraktivt.

Er det slik det skal være? Hierarkiet

på podiet, uendelig fjernt, ikke bare bokstavelig talt, men også i overført betydning: prestene mellom hierarkiet og folket - og så den store massen.

Jeg husker en episode fra katedralen i Poitiers. De tre biskopene sto etter inngangssalmen foran alteret. Da de skulle gå opp, kom tre tahitiske jenter med de tradisjonelle blomsterkransene, og de tre eksellensene ble tydeligvis overrasket. Men en av jentene samlet resolutt de tre lilla kalottene fra "overhodene", de to andre la kransene rundt biskoppenes nakker. Så fikk de i tur og orden et kyss og en klem fra de tre Stillehavsjentene, og til slutt var kalottene på plass igjen. Slik ønsker jeg meg kirken. I Paris ville en slik spontan aksjon utløst storalarm.

Jeg vet jeg provoserer, men det er ikke for å erte folk. Og når jeg satte ord på problemet overfor andre under Paris-møtet, var jeg overrasket over hvor mange som samtykket. Det er også et faktum "mine" ungdommer syntes Paris var "altfor stort" og lengtet tilbake til det provinsielle Poitiers.

Det er mye å si. Paris var en gigantisk opplevelse med mange positive trekk, men Paris stiller også mange spørsmål. I hvilken retning peker kirkenes selvframstilling? Er ungdomsdagens deltakere, og ikke minst de som ikke deltar, indisium på stille, men dyptgripende forandringer i de katolske ungdomsbevegelsene verden rundt? Hvem styrer i realiteten Verdensungdomsdagene?

Og til slutt det spørsmålet som er så viktig for oss: Hva gjør disse ungdommene når de kommer hjem? Beriker og befrukter slike møter ungdommens daglige engasjement i menigheten, eller bekrefter de bare et gammelt ord: "Paris ça vaut bien une messe" - Paris er vel en messe verd?

Fra operadrømmer til klosterliv

I slutten av oktober lanseres bind to av biskop John Willem Grans memoarer, en god anledning til å minne om det innledende bind - En hånd på min skulder (Ashehoug 1995) - for den som ennå ikke har fått med seg den boken! Vi sakser fra bladet "Post":

Ikke visste jeg dette om biskop John Willem Gran: at han drømte om å bli operaregissør, studerte teater, dans og musikk i England, München og Roma. At han var regiassistent blant annet for filmen om Kampen om tungtvannet. At han hele livet frem til han gikk i cistercienserkloster som 29-åring, må ha hatt en hånd på sin skulder - slik han skriver det i boken som har fått samme tittel. En eventyrlig bok - ikke bare fordi Gran skriver så godt - og har så mye levdt liv og så mange rike erfaringer å dele med oss - boken er også et oppkomme av samtidshistorikk og levende beretning om livet under krigen. Dessuten en svært følsom, men likevel usentimental innvielse i hvordan det gikk til at han som 29-åring kom til å gå inn i den strengeste av alle munkeordener. Heldigvis har Gran valgt å dele dette med oss, og nå får boken sin oppfølger - gled deg!

Siri Anniken Tveita

John Willem Gran

Lukk ikke hjertene!

Under en requiemmesse for Diana, prinsesse av Wales, sa biskopen av Portsmouth, Crispian Hollis, at prinsessens død hadde lært ham hvor "galt" det hadde vært av folk å så tvil om motivene for hennes innsats for trengende og marginaliserte. Selv om man "på det sterkeste" må motstå fristelsen til å gjøre henne til en helgen, og selv om det er

helt på sin plass å be for hennes sjel, "er det riktig at folk nå fokuserer på hennes store medfølelse og innsatsen for andre".

Dianas død har "låst opp mange hjertene", og det ville være forræderi mot alt det hun levde for om man tillot disse hjertene å lukke seg til igjen, sa biskop Hollis.

THE TABLET

Onsdag 19. november kl. 18.00

i
St. Olav Bokhandel

Akersvn. 14. Oslo,

holder

kunsthistoriker Alf Hammervold
foredrag med lysbilder

«Om ikoner og motivtolkning.»

HJERTELIG VELKOMMEN!

21

Diana og hennes død

"Uken mellom Dianas, prinsessen av Wales', død og hennes begravelse seks dager senere, var en av de merkeligste i moderne britisk historie," skriver John McDade, som studerer teologi ved Heythrop College, London University. På et dypere plan fant britene veien tilbake til den eldre religionen i løpet av denne uken, mener McDade. Han viser til kirkehistorikeren Eamon Duffy som i sin studie av den engelske reformasjonen, *The Stripping of the Altars*, peker på at reformatorenes forbud mot bønn for de døde og forbønn gjennom helgenene, hadde drevet en kile inn mellom de levende og de døde. Ifølge Duffy hadde den reformerte doktrinen "gjort kirken stum ved syndernes grav", fordi menneskene ikke lenger kunne be med en følelse av å være i kontakt med de døde. Når man ikke lenger får lov til å be for døde syndere for å lette deres overgang fra skjærsilden til Gud, og ikke lenger fikk håpe på helgenenes forbønn, sto menneskene overfor den brutale kontrasten mellom veien til himmelen for dem med den hele tro, og fordømmelsen av dem uten tro. Men hva gjør man da med den menneskelige svakheten? Og med ufullkomne og halvt mislykkede liv hvor man ikke kan være så sikker på frelsen? Hvor befinner de seg i forhold til vårt livs og vår døds mysterium når skjærsilden er avskaffet?

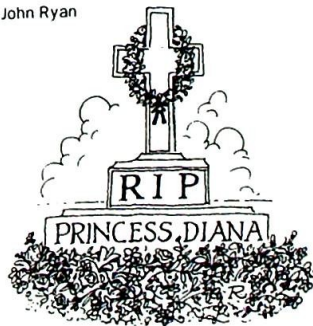
"I løpet av den seneste ukens sorg, har det sekulariserte og etterkristne Storbritannia - uten å vite noe om teologi, ja ofte uten å vite mye om kristendom - ved spontant å be for Diana, på ny knyttet båndet mellom de levende og de døde," skriver McDade. "Tapet av 'nasjonens gyldne barn', som Elton John uttrykte det i sin nye versjon av *Candle in the Wind*, som er blitt radioens sørgehymne, måtte naturligvis omgis med bønner og med et inderlig minne med tanke på den sterke kjærlighet som fantes. En virkelig bølge av religion i et land som har vist tegn på å ha mistet kontakten med sine åndelige kilder," skriver McDade. "Palasets porter ble forvandlet til et tempel der symboler for hengivenhet ble lagt ned - alt fra teddybjørner, ballonger, dikt, følelsesladde meddelelser, tente lys midt på dagen,

til tusentalls blomster til minne om Englands rose."

Disse uttrykkene for kjærlighet ble lett akseptert av dem som så dem, og de virket ikke som noe upassende. "Det var intet hysteri, de var stille og dype fordi en religiøsitet som inntil da hadde svevet fritt, fant et hjem og en retning, og den uke glemte Storbritannia at religionen hører fortiden til. Det var en opplevelse som deltes av mennesker med ulik tro, eller ingen tro. . . i flere dager var det som Lourdes uten rosenkranser, der folk kunne la en åndelig følelse velle frem for den skjønnhet som var død. Hun brydde seg, sa man: Selv de som ikke kjente henne, talte om henne som en åndelig venn som forstod dem i deres private lidelse. . . De mange ble ett på en måte som for et kritisk sinnelag måtte virke ubegripelig fordi mennesker reagerer fra et indre hellig rom fylt av ærefrykt og fellesskap. De mest 'langlivede' menneskelige symbolene er tomme på entydig innhold og alltid ferdige til å anvendes. Den uken ble Diana et slikt symbol: et vesen hvis eleganse og sjarm speilte en indre skjønnhet, en arketype for betingelsesløs kjærlighet som er gått tapt for menneskene, men som gjennom sin død har inntådt i et dypere nærvær; et ikon av medlidenhet og godhet, men også en romantisk heltinne hvis desperate jakt på kjærligheten var blitt avbrutt, en vesterlands parallell til Mor Teresa - det var ingen overraskelse å høre at en rosenkrans som Mor Teresa hadde gitt henne, var plassert i kisten. Det var ingen helgenkåring, men en uke da mennesker overrasket seg selv med å bli religiøse igjen, og det kjentes fremmed og godt," avslutter McDade.

(Forkortet etter tidsskriftet *Signum*)

John Ryan

"En slags bønn og en vakker tribut"

"Vår katolske tro sier oss at våre bønner kan hjelpe de døde når de forbereder seg på å møte Gud. Vi vil be om at den siste del av din reise, Diana, blir rask og kort," sa Englands kardinal Basil Hume i sin preken under en requiemmesse for Diana, prinsesse av Wales, i Westminster Cathedral. "Jeg vet at du ikke vil ha noe imot at jeg sier at du var som alle oss andre, svak, ufullkommen, med feil og svake punkter, men vi elsket deg likevel. Slik er det også med Gud selv. Han elsker oss alle høyt. Nå i døden omslutter han deg. Og han vil sikkert domme deg mildt. De skadeskudte, de syke, de unge, de gamle - du ga dem av din omsorg. Nå vil du ha oppdaget at ved å tjene dem, tjente du Ham, selv om du kanskje ikke så det der og da. Vi har Herrens egne ord for det: *Herre, når så vi deg sulten og ga deg mat, tørst og ga deg drikke*. . . Mange vil ta deg imot med taknemlighet og glede, de som har gått forut for deg, og som du så generøst viste din omsorg," sa kardinal Hume. Som også kom inn på folks sterke uttrykk for sorg og deltakelse: de mange blomster, timer i kø for å signere kondolansprotokoller. "Vi ga uttrykk for noe meget dypt inne i oss selv. . . nærmest en slags ubevisst bønn til Gud og en vakker tribut til deg, Diana."

Som nasjon "må vi oppdage hva det vil si å vise nestekjærlighet," sa kardinalen. "Vi må alle bli mer følsomme overfor hverandres behov, mer tolerante med hverandres feil, mindre kyniske overfor motiver, ikke så ivrige etter å gjøre andre små eller sette dem i bås, vise mer forståelse for folks handlinger og for deres vanskeligheter. Vi bør også tenke gjennom hvordan vi behandler dem som er langt fremme i offentlighetens lys, hvor mye privatliv vi innrømmer dem, hvor mye respekt vi viser dem. Det er mye vi må tenke over. Når disse dager med sorg og tristesse er over, vil livet gå som normalt igjen. Men det disse dagene har lært oss, må vi ikke glemme," understreket kardinal Hume.

A/S NORSKE SHELL

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 – SERVICE 22 66 58 60 – 22 66 58 61

Vennligst meld
adresseforandring

til

St.Olavs ekspedisjon,
Akersvn. 5, 0177 Oslo
tel.: 22 20 72 26

22 Liturgisk kalender

OKTOBER

(Norske Tidebønner - uke 2)

SØN 26 30. SØNDAG I DET ALMIN-
NELIGE KIRKEÅR.

Jer 31,7-9; Hebr 5,1-6;
Mark 10,46-52

Man 27 Rom 8,12-17; Luk 13,10-17

Tir 28 DE HL. APOSTLER SIMON
OG JUDAS. Ef 2,19-22;
Luk 6,12-19

Ons 29 Rom 8,26-30; Luk 13,22-30

Tor 30 Rom 8,31b-39; Luk 13,31-35

Fre 31 Rom 9,1-5; Luk 14,1-6

Man 3 Feiring av Allesjeler dag. 2
Makk 12,43-46; Joh 11,17-27

Tir 4 Den hl. Karl Borromeus.
Rom 12,5-16a; Luk 14,15-24

Ons 5 Rom 13,8-10; Luk 14,25-33

Tor 6 Rom 14,7-12; Luk 15,1-10

Fre 7 Rom 15,14-21; Luk 16,1-8

Lør 8 Rom 16,3-9.16.22-27;
Luk 16,9-15

(Norske Tidebønner - uke 4)
SØN 9 LATERANKIRKENS VIG-
SELSFEST.

Esek 37,1-2.8-9,12;

1 Kor 3,9b-11.16-17;
Joh 2,13-22

Man 10 Den hl. Leo den Store.
Visd 1,1-7; Luk 17,1-6

Tir 11 Den hl. Martin av Tours.
Visd 2,23-3,9; Luk 17,7-10

Ons 12 Den hl. Josafat. Visd 6,1-11;
Luk 17,11-19

Tor 13 Visd 7,22 - 8,1; Luk 17,20-25

Fre 14 Visd 13,1-9; Luk 17,26-37

Lør 15 (Den hl. Albert den Store)
Visd 18,14-16; 19,6-9;
Luk 18,1-8

NOVEMBER

Lør 1 Den egentlige Allehelgensdag.
Rom 11,1-2a.11-12.25-29;
Luk 14,1.7-11

(Norske Tidebønner - uke 3)

SØN 2 Feiring av ALLEHELGENS-
DAG. Åp 7,2-4.9-14;
1 Joh 3,1-3;
Matt 5,1-12a

Bønnens apostolat i november:

At ekteskap og familier som vakler, må finne
tilbake til den rette vei i lys av troen.

At alle ordenssamfunn må gjenoppdage og leve
sine særlige nådegaver på overbevisende måte.

St.
OLAV

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo
Telefon: 22 20 72 48
Fax: 22 36 02 63

Reidar Huseby: «For Guds skyld».
Mor Teresas liv og appell.
Boken inneholder en kort biografi,
et utvalg bønner og slitesterke
sitater - til nyttig inspirasjon
i hverdagen.
Luther Forlag - 1996, lb. kr. 168.

*

MOR TERESA
EN ENKEL VEI

Red. av Lucinda Vardey
Gyldendal Norsk Forlag, lb. kr. 148
«Alle har noe godt inne i seg.
Noen gjemmer det, noen overser det,
men det er der likevel.»
Gyldendal Norsk Forlag- 1996,
lb. Kr. 148.

*

Åse Marie Nesse:
FOR BARE LIVET
Dikt i utvalg
Aschehoug - 1997, lb. kr. 179

*

Les Aschehoug-annonsen:
Vi har bøkene!

*

**MERK: Julen nærmer seg!
Nå er krybbefigur-utvalget
størst!**

Åpningstider:

Mand-Fred.: 10.00-17.00.
Lørd. 10.00-14.00.

Vi sender over hele landet.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt
Faste medarbeidere:
Olav Egil Aune Albert Raulin o.p.
Liv Greni Gunnell Vallquist
Bernt Eidsvig
ISSN 0802-6726

Akersveien 14, 0177 Oslo
Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48
Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26
Årsabonnement (Norge): kr. 210,—
Øvrige europeiske land: kr. 220,—
Andre verdensdeler: kr. 230,—
Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.
Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

**BOKAKTUELT
FRA ASCHEHOUG
OM KIRKELIV OG
TROENS VERDEN**

BRITA ROSENBERG
Kalt til nonne
Historien om dominikanerinnen
Anne Lise Strøm

En åpen bok om en lukket verden
– og en fengslende historie om et
annerledes liv i bønn og forsakelse.
Ib. 268,-

INGVILD PHARO OG EGIL SAGSTAD
Et barn er født
Julenysteriet i vår billedtradisjon

En vakker fremstilling av julens motiver i norsk
kirkekunst. På en fascinerende måte ledsager for-
fatterne oss gjennom en fantastisk bildeverden
med kjente og kjære motiver – i en bok som det
er en glede å bla i, og en glede å lese.
Ib. 295,-

HELGE NORDAHL
Den hellige Birgitta

Nærbilde av en av de
mest fascinerende
kvinneskikkelser i
nordisk middelalder.
Ib. 268,-

JOHN WILLEM GRAN
Terskelen

Annet bind av biskopens
erindringer. I årets bok
forteller han om tiden
frem til overtagelsen av
Oslo Katolske Bispe-
dømme i 1964.
Ib. 289,-

OWEN CHADWICK
*Historien om
den kristne sivilisasjon*

En original og spennende fremstilling
av den kristne kulturs opprinnelse og
historie: Rikt ill. i farger.
Oversatt av Berit Nøkleby
Ib. 395,-

“ – ja, vi er begeistret over dette verket! (...) I vrimmelen av bøker om kristendommens preg på våre liv, er dette en ener.”
ERLING BØ, VG

HASCHEHOUG & CO
125 år 1872 • 1997

Blikk på tiden

Jorden rundt med Frans av Assisi

”Han klarer seg med en halv tannbørste” - krigsoverskrifter i avisen over bildet av en smilende ung mann med den halve tannbørsten i hånden. “Mat én gang om dagen. Lange våkenetter. Én underbukse på åtte måneder.” Hva var dette? Ekstrem fattigdom? Eller en ny klosterorden i Frans av Assisis ånd? Nei, nei og atter nei. Den våkne leser vil for lengst ha forstått at det dreier seg om Whitbread-seilasen jorden rundt. Her skal verdens beste (les: rikeste) seilere konkurrere om hvem som kan seile fortest rundt - i åtte måneder. Budsjettet for “vår” norske båt, “Innovation Kværner”, er på 60 millioner kroner. Spør meg ikke om det er for hele turen eller “bare” for “promotion”. Det viktigste ser ut til å være at *dette er det største budsjettet i norsk idrett noen gang*, og da må det jo være et prisverdige tiltak. “Kun én er pris-verdig: Vår Herre,” ville vel Frans ha sagt. Og så ville han ha bedt for de villfarne. Men vår lille bror i Assisi, hvis festdag vi nettopp har feiret, hadde utallige piler i sin bue, og alle var rettet mot Gud. Han så Ham i alt.

Jeg følte at Frans klappet meg vennskapelig på skulderen da jeg, mot bedre vilje, slo på TV-en for å få med meg starten på seilasen. “Er ikke selve livet som en seilas?” var det som han sa til meg - litt banalt kanskje. Men så lo han: “Hva heter den norske båten? ‘Innovation Kværner’? ‘Innovation’ - fornyelse - var nettopp det jeg ønsket for *mitt* liv; jeg ønsket å begynne på nytt, satse på radikal fattigdom for å bli fri, fri til å fly til Gud så fort som mulig. Og hva er det disse unge mennene gjør? De satser på radikal fattigdom - i personlig utstyr, mat, klær, for å gjøre seg så lette som mulig - for å kun-

ne fly med vinden over havet og nå sin endelige havn så fort som råd er. . . Hvor Gud er i alt dette, sier du? Vet du ikke at Gud er over alt, og alt i alle? Seksti millioner kroner spiller ingen rolle for evigheten.” (Han så mine protester før jeg rakk å sette ord på dem.)

Mens jeg satt klistret til skjermen (mot min vilje) og ventet på startskuddet, snakket han videre: “Hvor mange menn er om bord i båten? Kan du telle dem? Det er tolv. Minner det deg om noe? *Jeg* ventet også til vi var tolv før jeg søkte vår kjære far, Innocens III, om løyve (løyve!) til å stifte en ny orden. Du skulle sett ansiktet hans da jeg dukket opp på terrassen hans; den så akkurat slik ut.” (Han pekte på skjermen der prins Andrew sto på en terrasse med hånden på startkanonen.) Jeg trodde han skulle til å fortape seg i gamle minner, men tvert imot. “Prinsen er oppkalt etter apostelen Andreas,” sa han i forbigarten. “Sjefen for den båten der heter Christopher, etter han som bar Vår Herre over floden. Hans nestkommanderende heter Michel, og det er bra. Erkeengelen Mikael står alltid ved landets ytterpunkt (her slo han kortvarig over i engelsk og sa ‘Land’s End’) for å holde havets onde makter på trygg avstand. Det kan komme vel med her.”

Jeg syntes han begynte å bli velprat-som; det sanset han øyeblikkelig. “Tenk deg om,” sa han, “hvordan har disse unge mennene forberedt seg på sitt livs store seilas?” - “De har ligget i skarp trening i over ett år,” svarte jeg motvillig; jeg likte ikke helt å innrømme at jeg hadde fulgt så nøye med. “De er i topp fysisk form.” - “Nettopp,” sa han, “og hva gjorde dere i novisiatet?” - “Vi lå i skarp trening,” svarte jeg kort. Jeg skjønte hvor han ville. “Nettopp,” sa han igjen. “Og likevel nådde ikke alle frem til avleggelsen av de første løfter. ‘Mange er kalt, men få er utvalgt’,” la han nesten utfordrende til.

Jeg følte meg truffet. Selv var jeg blitt holdt tilbake et helt år før jeg ble sluppet gjennom nåleøyet til de første løfter. Min trening i å tjene Herren lå

tydeligvis langt tilbake for disse karenes tjeneste for å tilfredsstille Knut Frostad. “Nå starter de. Følg med, så skal du se en klassiker,” sa Frans - og forsvant.

Så gikk startskuddet. En vakker seilas, inntil vi hørte jammer og høye klagerop fra den norske kommentatoren: “Hva er skjedd med ‘Innovation Kværner’? Spinnakeren er røket! Det verste som kunne skje! Ve oss og våre hjem!” (Det siste hørte jeg bare for mitt indre øre.) Innen programmet gikk av luften, lå Norge på nestsiste plass, men de hadde iallfall ikke gitt opp - ennå. Et par dager senere ble pressetalskvinnen for den norske båten intervjuet. Da hadde vi rykket opp i tet, men nærmet oss de beryktede “Doldrums” - vindstillebeltet sørvest for Kanariøyene. “Det verste er når det er tåke og vindstille,” hørte jeg. Jeg tenkte på frustrasjonen, nei, smerten ved å ha mistet vinden - jeg holdt på å si “å ha mistet Gud”. - “Men når det er storm og helt vilt, har en ikke tid til å tenke,” fortsatte damen, “da må en bare adlyde skipperen og jobbe for livet.” Jeg så for meg skipperen og et annet mannskap, i storm på Genesaret sjø.

Jeg syntes jeg kjente en hånd på min skulder, så lett som en fuglevinge, og hørte Frans’ stemme på ny. “At spinnakeren røk, forstår du, var ydmykheten de trengte i starten. Det var som den gangen jeg red ut av byporten i Assisi. Jeg hadde tenkt meg i krigen, og så falt jeg av hesten. Det var det som var den klassiske starten, begynnelsen til alt det andre. *Il faut recouler pour mieux sauter,*” ropte han plutselig på fransk, sprang over TV-apparatet og ut i natten.

“Ha takk, du Herrens jøgler,” ropte jeg etter ham. En behøver ikke ta livet så tragisk, 60 millioner kroner spiller ingen rolle. Da hun hadde forlatt oss, kunne vi se Kristus i Diana, like vel som i Mor Teresa. Kan vi ikke også se Gud i mannskapet på “Innovation Kværner”, like vel som i Frans av Assisi og hans følgesvenner? *Br. Anton*